Ե· ՏԱՐԻ 1945 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 5 ՀՐՈՏԻՑ 4382 – Հ· Տ· 11 ՅՈՒԼԻՍ 1890 – Ն· Տ· 23 ՅՈՒԼԻՍ 1890 – ՀԻՃ· 7 ԶԻԼ ՀԻՃՃԷ 1307 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ու ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]	160
[illegible]	80
[illegible]	40
[illegible]	200
[illegible]	100
[illegible]	56
[illegible]	28

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 11 ՅՈՒԼԻՍ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՔ

Կայսերական կառավարութիւնը մեծ իմաստութեամբ շարժեցաւ՝ շնորհելով պուլկար եպիսկոպոսաց խնդրած Պէրաթներն իրենց պաշտօնավարութեան համար մակեդոնեան թեմերու մէջ· կը յիշուի թէ երբ քսան տարի յառաջ Պուլկարք բաժնուեցան յունական Պատրիարքարանին իրաւասութենէն, Կայսերական կառավարութեան թոյլտուութեամբ հաստատելով Էկզարքութիւնն, որ յունական Պատրիարքին իշխանութեան կը փոխանորդէ Պուլկարաց վրայ։ Էկզարքութիւնն հաստատող կայսերական հրովարտակին հիմնական տրամադրութիւնը սա է թէ այն թեմերու մէջ ուր Պուլկարք տեղական յունադաւան ժողովրդեան 100 էն 60ը կը կազմեն՝ պէտք է պուլկար եպիսկոպոսներ և պուլկար կղեր ունենան։ Ֆէնէրի Պատրիարքարանը բողոքեց Էկզարքութեան դէմ, զոր հերձուած նկատեց, բայց Կայս· կառավարութիւնն իւր շնորհած հրովարտակին տրամադրութիւններն ի գործ դրաւ, և ուրեք ուրեք պուլկար եպիսկոպոսութիւնք հաստատեցան։ Վերջին պատերազմէն ետքը խնդիրը քիչ մը փոխուեցաւ, ըստ որում Յոյնք կրցան ցոյց տալ թէ այս պուլկար եպիսկոպոսութեանց հաստատումը Պուլկարաց մէջ ցեղային զարգացման բացառապէս նպաստած է։ Կրօն և կղեր մեծ ազդեցութիւն ունին ինչպէս արեւելեան ուրիշ երկիրներու նաեւ պալքանեան գաւառներու մէջ։ Պուլկարք դժգոհ էին յոյն կղերէն որ զիրենք յունացնել կը ճգնէր, և կը փափաքէին իրենց պէտք եղած կրօնային հրահանգութիւնն և դպրոցական կրթութիւնը պուլկար կղերին տնօրինութեան ներքեւ ընդունիլ։ Եւ յետոյ, խնդիր է թէ ո՛յք են Պուլկարք։ Մակեդոնիոյ մէջ կան Պուլկարներ որք յունարէն կը խօսին և Յոյներ որք պուլկարերէն ալ գիտեն։ Այս հանրական, լեզուական և ցեղական դժուարութիւնք ի մի վայր գալով, պուլկարաբնակ թեմեր առանց պուլկար եպիսկոպոսներու մնացած էին։

Վերջին ժամանակներս Մակեդոնիոյ Պուլկարք, ուրիշ նահանգներու Պուլկարաց աջակցութեամբ, շինեցին եկեղեցիներ և դպրոցներ· բայց եկեղեցիները օծող չկար, կղերականներ ձեռնադրող չկար և դպրոցներուն հոգեւոր վերին տնօրինութիւն և պաշտպանութիւն կը պակսէին։ Կայսերական կառավարութիւնն արդարութեամբ շարժեցաւ այս կացութեան դարման տանելով։

Պաշ մ'ըսուեցաւ թէ Յունաստան գոհութեամբ չի տեսներ պուլկար եպիսկոպոսութեանց հաստատումը· զի մի՛ գուցէ Պուլկարք անդւոյն Յոյներն պուլկարացնել ջանան։ Ըսուեցաւ նաեւ թէ Պելկրատի կառավարութիւնը գոհութեամբ չի տեսներ նոյն բանը, զի մի՛ գուցէ Պուլկարք տեղւոյն Սերպերը պուլկարացնեն։ Մակեդոնեան գաւառաց մէջ, ինչպէս յայտնի է, քով քովի կը գտնուին յոյն, պուլկար և սերպ տարերք։ Բայց Կայս· կառավարութիւնն իմաստութեամբ շարժեցաւ՝ երկրորդական նկատմանց չզոհելով հիմնապէս արդար խնդիր մը։

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Սկիւպի, Օհրիտայի և Վէլէսի երեք թեմերուն համար Գեր· Թէոդոս, Գեր· Սինեսիոս և Գեր· Գոզմա պուլկար եպիսկոպոսաց պաշտօնն հաստատուած է Կայսերական Պէրաթներով։

Այս լուր հեռագրաւ տարածուելով Պուլկարիոյ և Արեւելեան Րումելիի մէջ՝ մեծաւ բերկրութեամբ ողջունուած է· պուլկար լրագիրք Վեհ· Սուլթանին և Օսմ· կառավարութեան իմաստութիւնն ու չափաւորութիւնը գովաբանող յօդուածներ հրատարակած են, և նոյն ինքն Պ· Սթամպուլով յատուկ հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած է Մեծ-Եպարքոսին, աղաչելով որ պուլկար կառավարութեան երախտագիտական հաւաստիքը մատուցանէ յոտս գահոյից Վեհ· Ինքնակալին։

Այն միջոցին ուր խնդիրներ չեն պակսիր քաղաքական ասպարիզին վրայ, գոհացուցիչ է տեսնել թէ խնդիր մը կը փակի, գէթ առ այժմ, շնորհիւ Օսմ· կառավարութեան իմաստութեան և արդարասիրութեան, որք յոյս կուտան թէ առկախ ուրիշ խնդիրներ ալ նոյն ոգւով և նոյն ուղղութեամբ ի մօտոյ կը կարգադրին։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԸՆԴԴԷՄ ԵՒՐՈՊԻՈՅ

Միացեալ Նահանգաց Խորհրդարանը մաքսային ծանրակշիռ օրէնք մը քուէարկեց, որով այս պահուս կ'զ[illegible] եւրոպական մամուլն։

Այս օրէնք Պ· Մաք Քինլիի կողմէ առաջարկուած ըլլալով, անոր անուամբ կը յորջորջուի, ըստ ամերիկեան սովորութեան։ Ըստ Մաք Քինլիի օրէնքին, յետ այսորիկ յԱմերիկա վաճառք մտցնող մարդը կամ իւր ներկայացուցիչ ներկայ չպիտի գտնուի ամերիկեան Մաքսատան պաշտօնէից գործողութիւններուն, որք վաճառատիրոջ յայտարարութիւնը կը քննեն կը ստուգեն՝ արժէքին նկատմամբ, որուն համեմատ մաքս պէտք է առնուի։ Եթէ ամերիկեան Մաքսային պաշտօնեայք տեսնեն թէ մուծուած վաճառաց արժէքին վրայ յԵւրոպա եղած յայտարարութիւնն անբաւական և անճիշդ է, գործը կը ներկայացնեն ամերիկացի պաշտօնատարներէ բաղկացեալ քննիչ մարմնոյ մը գնահատութեան։ Վաճառքը ղրկողը կամ վաճառքին տէրն այս քննիչ մարմնոյն առջեւ ալ չի կրնար ինքզինք և իւր ապրանքը պաշտպանել, և ներկայ չի կրնար ըլլալ նոյն քննիչ մարմնոյ գործողութեանց։ Քննիչ մարմինն եթէ մաքսային պաշտօնէից կարծիքն հաստատէ թէ վաճառաց արժէքն իրականէն պակաս նշանակուած է, կրնայ հրամայել որ վաճառքը դրաւուի ամերիկեան կառավարութեան կողմէ, կամ մինչեւ 5,000 տոլար տուգանք առնուի վաճառքին տէրէն, զոր նաեւ մինչեւ երկու տարւոյ բանտարկութեան կրնայ դատապարտել։ Եւ այս ամէն պատիժք կը տրամադրուին առանց արդարութեան համար երաշխաւորութիւն մը սահմանելու։ Ամենայն բարեմտութեամբ վաճառք կը ղրկէք յԱմերիկա, գինը ճշդիւ նշանակելով։ Ամերիկեան պաշտօնեայք կը քննեն ձեր ապրանքն, և արժէքը պակաս նշանակուած է ըսելով՝ ամերիկեան ուրիշ պաշտօնեայներէ բաղկացեալ քննիչ մարմնոյ մը կը ներկայացնեն ձեր ապրանքը, և առանց ձեր կողմէ բացատրութեան խօսք մը, բառ մը լսելու, առանց ձեր կամ ձեր ներկայացուցչին երեսը տեսնելու, այս ամերիկեան պաշտօնեայք կարող են դրաւել ձեր ապրանքը, կամ 1,000 անգլ· ոսկւոյ տուգանքի դատապարտել զձեզ, և կամ երկամեայ բանտարկութեան, և դուք չէք կրնար այս վճռոյ դէմ բողոքել, որք կրնան քմածին լինել, քանի որ վերաքննիչ մարմին ցոյց չի տրուիր Մաք Քինլիի օրէնքով։ Եւրոպայէն յԱմերիկա վաճառք ղրկողներ գիտեն թէ այս օրէնք ի՛նչ կը նշանակէ, որովհետեւ վերջին ժամանակներս մաքսային գնահատմանց մասին Ամերիկայի մէջ պատահած բազմաթիւ վէճեր և դատեր ըստ բաւականին ցոյց տուած են թէ ամերիկեան մաքսային պաշտօնեայք բոլորովին միակողմանի ոգւով ի գործ կը դնեն իրենց պաշտօն, նպաստաւորելով միշտ տեղացի վաճառականներն ընդդէմ օտար վաճառականաց, զորս կարծես թէ երկրէն հեռացնելու փափաք մ'ունին։

Իրաւ, Ուաշինկթընի Ծերակոյտին մէջ ըսուեցաւ թէ մաքսաննդերն [illegible]։ Բայց Պ· Մաք Քինլի իւր օրէնքին նպատակ բացատրող տեղեկագրոյն մէջ կը ցուցնէ թէ իւր բուն դիտումն եւրոպեան ապրանաց յԱմերիկա մուտքն ըստ կարելւոյն սահմանափակել է։ Նիւ Եորքի մաքսատան մէջ դիւրին է միշտ առարկել թէ ի Փարիզ 40 ֆր· գնահատեալ առարկայ մը 60 ֆր· կ'ընէ Ամերիկայի մէջ։ Եւ ասոր անմիջական հետեւանքը կը լինի ապրանքին դրաւումն, այլովքն հանդերձ։

Նոյն դիտմամբ, Պ· Մաք Քինլի ուրիշ օրէնք մ'եւս ներկայեց, որ նմանապէս պիտի քուէարկուի, և որուն համեմատ մաքսերն ընդհանրապէս կը բարձրացուին, արգիլելու համար եւրոպեան ապրանաց մուտքն յԱմերիկա, և պարգեւներ կը տրուին Ամերիկայի մէջ շինուած վաճառաց որք յօտար երկիր կ'արտածուին։ Պ· Մաք Քինլի կերպասներուն վրայ երկու տեսակ մաքսեր կը դնէ, մաքս մը բնական բուրդին վրայ, մաքս մ'ալ գործուածին վրայ, այնինքն՝ արժէքին % 91·78ը։ Լիոնի մետաքսագործութիւնը մանաւանդ Պ· Մաք Քինլիի աչքին փուշ եղած է, և յԱմերիկա մտնող մետաքսներու արդէն ծանր մաքսն աւելի ծանրացնելէ զատ, կարեւոր նպաստներ կ'ընէ բնիկ չերամագործներու և մետաքսագործներու, Եւրոպացւոց մրցման դէմ կրկնապէս պաշտպանելով բնիկ ճարտարագործութիւնը։

Տեսնե՛նք թէ Եւրոպա ի՛նչպէս պիտի պատասխանէ Ամերիկայի հրատարակած այս մաքսային պատերազմին։ Եւրոպական բոլոր Տէրութեանց մէջ Ամերիկայի դէմ համաձայնութիւն մը գոյացնելու խօսք կայ։

ՖՐԵՏԵՐԻԿ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻ

Ֆրետերիկ Կայսրուհին առաջին կարգի քաղաքագէտ մ'է, և կ'ըսուի թէ երկու ամիսէ ի վեր որ յԱնգլիա իւր մօր քով կը գտնուէր, ո՛չ նուազ միջամուխ եղած է քաղաքական խնդիրներու։ Ֆրետերիկ կայսրուհին կը փափաքի քաղաքական ազդեցութիւն ստանալ իւր որդւոյն վրայ, և ասոր համար նշանաւոր ծառայութիւն մը կ'աշխատի մատուցանել իւր որդւոյն քաղաքականութեան, Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ սիրտ համաձայնութիւն մը, եթէ ոչ դրական նիզակակցութիւն մը յառաջ բերելով։ Ֆրետերիկ կայսրուհին բանակցեր է նաեւ Վիլհէլմ կայսեր առաջիկայ այցելութեան համար յԱնգլիա, և Հ[illegible] հանդուցեալ թագաւորին բրուսիական կառավարութեան կողմէ դրաւեալ ընչից իւր դահժառանգին՝ Քըմպըրլանտի դքսին ետ տրուելուն մասին։ Այս խնդիր չատ մօտէն կը զբաղեցնէ Վիքթորիա Թագուհին, որոյ գերդաստանին կը պատկանին Քըմպըրլանտի դուքսն ու դքսուհին։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔ ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ

Վիլհէլմ կայսր իւր փոքրիկ մանուկներ[illegible] հետ կ'ելնէ, և կէս օրէն 6-7 ժամ ետքն անկողին կը մտնէ· սովորաբար, կէս գիշերէն հինգ ժամ ետքը կ'ելնէ· այնինքն երբ 10 ժամ կը քնանայ, և արթննալուն պէս վայրկեան մը չեն մնար անկողնին մէջ· որովհետեւ կայսրը կ'ըսէ թէ անկողնոյն մէջ արթուն կենալ թուլամորթութեան և վաւաշոտութեան յատուկ ունակութիւններ յառաջ կը բերէ և կը քաջալերէ։ Կրտսերագոյն երկու մանչերն անգլիացի վարժուհի մ'ունին, իսկ երեք մեծերն (ամենէն մեծն ինն տարեկան է) զինուորական դաստիարակի մը խնամոց ներքեւ են, և այր սպասաւորներ կը ծառայեն անոնց։ Աղօթքն անգամ իրենց փոքրիկ եղբայրներէն զատ կ'ընեն՝ զինուորական դաստիարակին սենեկին մէջ, որուն կայսրն հրաման տուած է իւր աշակերտաց բնակարանին մէջ զինուորական կարգ ու կանոն պահել։

Գահաժառանգ Վիլհէլմ իշխան գիտէ թէ ինք օր մը կայսր պիտի լինի։ Այս բան ո՛չ ոք ըսաւ իրեն· ինքնին կռահեց, իմացաւ; Թէեւ՝ իւր հօր պատուէրին համաձայն՝ երբեք ըսուած չէ իրեն թէ իւր եղբայրներէն ո՛և է տարբերութիւն ունի։ Այս անդրանիկ կայսրորդին ճարպիկ տղայ մ'է, զուարճախօս, բայց իւր անձին վրայ մեծ համարում ունի։ Երկրորդ կայսերազունն՝ իշխան Ադալբերտ-Ֆրետերիկ՝ սիրելի է ամենուն, որովհետեւ չատ գեղեցիկ և միանգամայն չատ բարեհամբոյր է։ Ի ծնէ զինուոր է, և կը զուարճանայ պատերազմ ձեւացնելով իւր թիթեղեայ զինուորներով, որք Եւրոպիոյ ամեն ազգերը կը ներկայացնեն։ Այս կայսերազունք չատ կը սիրեն իրենց հայրն ու մայրը։ Կայսրուհին առտուն կանուխ (միջօրէէն վեց ժամ յառաջ) կ'ելնէ կը հագուի, և կ'ելլէ վազէ մանկանց սենեակը։ Ձմրան մէջ տեղն իւր ամուսնոյն հետ միջօրէէն չորս ժամ յառաջ կը չրջագայի կենդանական Պարտիզին մէջ։ Կայսրուհին բոլոր օրն զբաղեալ է, այցելուներ կ'ընդունի, հանրային պաշտօններ կը կատարէ, կամ կայսեր դիրերը կը գրէ, մինչեւ որ ձեռքերն յոգնելէն ցաւիլ սկսին։ Կայսրն ու Կայսրուհին իրենց պաշտօնին պարտաւորութիւնները խղճի մտօք կը կատարեն։ Բայց կայսրուհին կը ցաւի որ աւելի ժամանակ չի կրնար տալ իւր զաւակներուն։ Երբ կայսրուհի չէր տակաւին, փոքրիկ իշխաններուն ամեն երեկոյ ինք աղօթք ըսել կուտար։ Հիմա տղայք իրենց աղօթքը կ'ընեն չատ անգամ ի բացակայութեան իրենց մօր, միայն վարժուհւոյն հետ։ Կայսրուհին երբ պարզ իշխանուհի մ'էր տակաւին, տղայոց սենեկին ամեն մանրամասնութեանց կը հսկէր, և նոյն ճշդութեամբ խնայողութիւն ի գործ դնել կուտար։ Բայց հիմակ ալ խնայողութիւն չկայ։ Մեծ իշխանին հագուստ երբ բաւական գործածուին՝ փոքր իշխաններուն հագուստ կը լինին, և բան մը չի կորսուիր։ Կայսրուհին հիմակ ալ իւր զաւակաց [illegible] անհրաժեշտութիւնն ինք կ'ընէ, որովհետեւ առաջին կարգի ճարտարապետ է ասեղի վերաբերեալ աշխատութեանց, և չատ կը սիրէ գեղեցիկ բաներ կարել ձեռքով կամ մեքենայով, զոր արդէն մեծաւ ճարտարութեամբ կը գործածէ, իբրեւ առաջնակարգ դերձակուհի մը։

ՆԱԹԱԼԻ ԹԱԳՈՒՀԻ

«Ս· Սինոդը, նկատելով թէ ամուսնալուծման խնդիրը վերջնապէս կարգադրուած է, չի կրնար նորէն քննել զայն։»

Այս է Սերպիոյ Սինոդին վերջին որոշումը Միլան թագաւորին և Նաթալի թագուհւոյն ամուսնալուծման խնդրոյն վրայ, որոյ վերաքննութիւնը կը պահանջէր թագուհին։

Միխայէլ մետրապոլիտ այս բացասական որոշման յանգեր է միջամտութեամբ Խնամակալներուն, որք չէին ուզած փակեալ խնդիր մը վերաբանալ՝ չեղեալ հրատարակելով Միլան թագաւորին իւր կնոջ դէմ ձեռք բերած ամուսնալուծութիւնը։

ՍԵՐՊԻԱՑ ԽՈԶԵՐԸ

Յուլիս 4/16 էն քանի մը հազար խոզեր Սերպիայէն Աւստրիա մտան առանց ո՛ և է դժուարութեան, յորմէ կը մակաբերուի թէ Աւստրիոյ հետ տնտեսական պայքարը վերջանալու մօտ է։

ՖԻՆԼԱՆՏԻԱ

Ֆինլանտիոյ ռուսացումը կը չարունակէ, կ'ըսէ Փեթերպուրկէ հեռագիր մը, որ կը ծանուցանէ թէ կայսերական Ուքազ մը կը հրամայէ Ֆինլանտիոյ ուրոյն թղթատարութեան ջնջումը՝ միացմամբ Ռուսիոյ թղթատարական վարչութեան հետ։

ՀՆՏԱԽՏ

Հնտախտը մեծ կոտորած կ'ընէ Հնդկաստանի մէջ, ուր արդէն տեղական միայն հիւանդութիւն մ'է, (յորմէ և իւր հայերէն անունն «հնտախտ»)։ Ամեն կողմ բնիկ զօրաց մէջ չատեր կը վարակին։ Միայն Տարմասալայի վաշտին մէջ, երկու աւուր միջոցին, 44 անձինք հնտախտէ մեռան։

—Մատրիտէ կը ծանուցուի թէ Վալէնցիայէ եկած երիտասարդ մը Մատրիտի մէջ մեռած է հնտախտէ։ Իւր բնակած տուն անմիջապէս մաքրուած է։

ԱԼԶԱՍ-ԼՕՐԷՆ

Գերման լրագիրք միաձայնութեամբ գոհունակութիւն կը յայտնեն այն լրոյն համար թէ Վիլհէլմ կայսր Մեցի շրջակայքն Իւրվիլէի դղեակն և ագարակը գնած է։ Գոհ են, որովհետեւ այս ստացմամբ Կայսրը կը հանդիսանայ առաջին գերման իշխանն որ կալուածատէր կը լինի Ալզաս-Լօրէնի մէջ։ Այս գնում կը ցուցնէ նաեւ թէ Կայսրն, որ իւր դրամին արժէքը խիստ լաւ գիտէ, հաստատապէս համոզուած է խաղաղութեան տեւականութեան։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ

Կ'ըսուի թէ Վիլհէլմ կայսր մտադիր է Արեւելեան Ափրիկէի մէջ անկախ պետութիւն մը կազմել, ըստ օրինակի Քոնկոյի Պետութեան, և անոր վեհապետութիւնն ստանձնել։

—Վիսման հազարապետի հիւանդութեան պատճառաւ, կ'ըսուի թէ իւր գլխաւոր օգնական Կրավէնրէօյթ տեղակալ Արեւելեան Ափրիկէի կայսերական կառավարիչ պիտի կարգուի։

ՄԱՐՈՔ

Մարոքի վեհապետն, որ հիւանդ էր, իւր բանակին աղետալի պարտութեան լուրն առնլուն պէս, (զոր երէկ հաղորդեցինք,) աճապարանօք մեկնեցաւ Մէքինէզէ, նոր զօրքերով յարձակելու համար ապստամբ ցեղերուն վրայ։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Ի Թրիեսթէ և ի շրջակայս, կ'ըսէ Մօն· Օրիանթալ, սաստիկ գրգռութիւն պատճառեց աւստրեան կառավարութեան հրամանագիրն, որով կը լուծէ Փրօ Փաթրիա կոչուած իտալա-

— 51 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՍՏԱՆԼԻԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ի ԽԱՒԱՐԱԿՈՒՌՆ ԱՓՐԻԿԷ

ԱՌԱՋԻՆ ԹԶՈՒԿ ԿԻՆԸ

«Հոս է որ տեսայ առաջին նմոյշը Թզուկներուն ցեղին, որ կ'ըսէին թէ չատ բազմաթիւ էր Իդուրիի հիւսիսակողման երկրին մէջ և, դէպի արեւելք, Նէպէուրի ժամանակ գետէն սկսեալ· երբ տասնեւօթը տարեկան մանկամարդ աղջիկ մըն էր, 84 հարիւրորդամետր բարձրութեամբ, և բոլորովին բարեկազմ, փայլուն և նուրբ մորթով։ Բաւական չնորհ ունէր, դիմագծութիւնը կարի վայելուչ։ Մանրանկար գունաւոր սիրուն կնոջ մը կերպարանքն ունէր· խառնածինի կամ, աւելի ճիշդ, դեղին փղոսկրի գոյն ունէր։ Աչուըներն հրաշալի էին, բայց տարապայման կերպով խոշոր՝ այդչափ փոքր էակի մը համար, վիթի մը աչուըներուն չափ մեծ, լայն, դուրս ցցուած և չատ կրակոտ։ Բոլորովին մերկ, օրիորդը բնաւ չփոթութիւն ցոյց չէր տար, և անշուշտ իր վրայ միշտ աքանչացում տեսնելու վարժուած, յափշտակուած կը թուէր մեր հետաքրքրութեանն համար։ Նէպէուի աղբիւրներուն մօտ գտած էին զինքը։»

ՍՏԱՆԼԻԻ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Իր հիւանդներուն պահպանութեան համար արաբ ցեղապետին հետ պայմանադրելէ յետոյ, Ստանլի վերստին ճամբայ կ'ելլէ·

«Անգամ մը եւս, արչաւող խումբը կը բաղկանար քաջակազմ մարդերէ։ Մինչ հանդարտ էր վերջապահ խումբին նկատմամբ, եւ հիւանդներուն վիճակին վրայ ալ ապահով էի։ 19ին, կը մեկնէինք Ուկարրուէէի կայարանէն՝ մակոյկներու եւ նաւուն մէջ 180 բեռներով եւ ուրիշ 47 բեռներով զորս չորս օրն անգամ մը փոխն ի փոխն պիտի տանէին իւրաքանչիւր ջոկատ։ Արաբները մէկ քանի ժամ տեղ մեզ ընկերացան՝ ճամբան ցոյց տալու համար, յետոյ բաժնուեցան դացին՝ յաջողութիւն մաղթելով մեզ։

«Հազիւ երեկոյեան կայանն հասած էինք և օրն արագօրէն կը տարաժամէր, երբ տեսանք որ Ուկարրուէէի մէկ մակոյկը կը մօտենայ մեզ, հետը բերելով երեք Զանզիպարցի՝ ոտուըներէն ձեռուըներէն կապուած։ Մեզնէ դասալիքներ էին ասոնք զորս արաբ գերեվաճառը կալանաւորած էր՝ իր կայարանը դառնալէ յետոյ։ Բնականաբար, իրենց հետ տարած էին դաւաղիններ, և իրենց պարկերը ցոյց կուտային թէ մեր մթերքը թալլելու համար ի՛նչքան ճարտար էին։ Արաբը վարձատրեցի ռէվոլվէրի մը և 200 փամփուշտի նուէրով։ Կալանաւորները բանտարկուեցան գիշերուան համար։ Ի՞նչ պէտք էր ընել վերջ տալու համար այս դասալքութեանց։ Եթէ ծանր միջոցներու չդիմէի, եթէ այս անկարգութիւնը մէկ քանի օր միայն տեւէր, մեր բոլոր ջանքերը, մեր տառապանքները, մեր մէջէն չատերու իսկ կեանքը վայրապար զոհողութիւն մը պիտի ըլլար լոկ։

«Առաւօտուն, մեր բոլոր մարդիկը հանչել տուի, եւ երկար բանախօսութիւն մը ըրի իրենց։ Ամէնքն ալ խոստովանեցան թէ կարելի եղած ամէն բան ըրած էինք՝ մեր պարտքը կատարելու համար հանդէպ իրենց· թէ, ամէնքս ալ, չատ տառապած էինք, եւ անոնք որք կը փախչէին մեր քովէն՝ ստոյգ հոգի կը կրէին եւ ո և է արժանաւորութիւն չունէին։ Եթէ բնիկներ փորձէին գողնալ մեր դասալիներն, «որք մեր հոգիներն էին», իրաւունք պիտի ունենայինք անոնց վրայ կրակ ընելու, եւ եթէ իրենց աշխատութեանը համար առատօրէն վարձատրուած եւ պաշտպանուած մարդիկ փորձէին զմեզ գիշերանց սպաննել, նմանապէս արժանի էին հրացանի բռնուելու։ Իրենք ալ հաւանեցան այս բանին։ Եւ ի՞նչ ըրած են Արաբներուն բերած այս երեք դասալիքները։ Մեր զէնքերն առած եւ փախած են մեր պաշտպանութեան միջոցներով։ Հրացանի պիտի բռնէինք բնիկներ որք ձեզի արգելք ըլլային ձեր ճամբան շարունակելու կամ խոչընդոտներ յարուցանէին ձեր նահանջին դէմ, բայց ասո՞նք ի՛նչ կ'ընեն։ Ձեր դաւաղիններէն և ռազմամթերքէն զուրկ, կը՞րնաք առաջ երթալ կամ ետ դառնալ։

—Ո՛չ։

—Ուրեմն իրենց մահուան դատապարտութիւնը կ'արտասանէք այդ կերպով։ Իրենցմէ մին իր պատիժը պիտի կրէ այսօր· երկրորդը, վաղը· երրորդը, վաղայջորդ օրը· եւ այս օրէն սկսեալ, առանց երկար բարակ մտմտալու կախել պիտի տամ ամէն գող եւ ամէն դասալիք, որովհետեւ կը թերանան իրենց պարտականութեանց մէջ եւ իրենց ընկերներուն կեանքը վտանգի մէջ կը դնեն։

«Այսպէս անցանք յանցաւորներուն հարցաքննութեան։

«Ո՞ւսկից կուգային։ Մին ըսաւ թէ գերին էր Ֆարճալլա-պէն-Ալիի, թիւ 1 զօրախմբին պետերէն մին· միւսը Զանզիպարցի Պանեանի մը գերին էր և երրորդը՝ Ունիանեէմպէի արհեստաւորի մը գերին։

«Վիճակ քաշեցին՝ ամէնէն կարճ թղթի կտորն ինկաւ Ֆարճալլայի գերիին· իր տէրը ներկայ էր։ Չուան մը նետեցին զօրաւոր ճիւղի մը վրայ, և, հրաման տրուելուն պէս, 40 մարդիկ բռնեցին չուանին մէկ ծայրէն· միւս ծայրը խեղդկապով անցուեցաւ կալանաւորին ճիտէն։

—Բան մը ունի՞ս ըսելիք։

«Գլուխը չարժեց։ Նշանը տրուեցաւ և մարդն օդին մէջ քաշուեցաւ։ Դեռ նա չմեռած, բանակետղը վերցուած էինք և կարաւանը ճամբայ ելած էր, տանջանաց տեղւոյն վրայ թողլով վերջապահ գունդն և Նաւորդները։ Չուանին տեղ եղեգէ կապ մը դրին, դիակը ծառին կապուեցաւ, և, քառորդ ժամ յետոյ, ամէն ոք մեկնած էր։

«Հետեւեալ օրուան այգուն, երբ գորշ լոյս մը կը սպրդէր անտառին նախամատուէր կամարէն, մէկը ղրկեցի և կոչել տուի Բէչիրը, կարաւանին գլխաւոր պետերէն մին։

—Բէչիր, ծերունի բարեկամս, այսօր պէտք է կախենք մեր դասալիքներուն երկրորդը։ Ժամանակ է ամէն բան պատրաստելու։ Ի՞նչ կ'ըսես։

—Կ'ըսեմ թէ պէտք է սպաննել զանոնք որք կ'ուզեն զմեզ սպաննել։ Երբ այս մարդոց ցոյց տանք սուր ցիցերով և թունաւոր սայրերով լեցուն փոս մը, ապահովապէս յանցանքը մեր չըլլար եթէ մէջը ցատքեն, որովհետեւ ականջնին կը խցեն՝ չլսելու համար։ Իրենց արիւնն իրենց գլխուն։

—Բայց վերջապէս չատ տաժանելի բան է այս, Բէչիր պէն Օմար· այս անտառը մարդուն սիրտը երկաթի պէս կը կարծրացնէ եւ անօթութիւնը խելքը գլխէն կը տանի։ Այս տարաբաղդներն իրենց անօթի փորին վրայ միայն կը մտածեն, իրենց ստամոքսին ձայնը միայն կը լսեն։ Գիտես թէ անօթութենէ մէկալ մարդերն իրենց տղաքները կերած են։ Ի՞նչ կայ զարմանալու որ ծառայ մը փախած է տիրոջը քովէն, երբ տէրը չկրնար այլ եւս սնուցանել զայն։

—Այդ, իրա՛ւ է, արեւու պէս պայծառ։ Բայց եթէ պէտք է մեռնիլ, ամէնքս միատեղ մեռնինք։ Շատ քաջարի մարդիկ պատրաստ են իրենց արիւնը տալ քեզ երբ խնդրես։ Ուրիշներ կան—գերիներու գերիներ—որ բան մը չեն գիտեր եւ բան մը փոյթ չեն ըներ։ Կը փախչին կ'երթան, իրենց հետ տանելով ինչ որ անհրաժեշտ է մեր գոյութիւնն ապահովելու համար։ Ուրեմն թող կորսուին եւ անտառին մէջ փտին։ Ամէն մարդ գիտէ թէ դուն, քրիստոնեայ մը, այս ամէն տառապանքներն յանձն կ'առնուս ազատելու համար իսլամի զաւակներ որք հեռուն կը չարչարուին տեղ մը մեծ լճի մը մօտ։ Բայց այդ գողերն, որք սակայն կը պաշտեն զԱստուած, կ'ուզեն որ քրիստոնեայներն անտառին մէջ կորսուին· թող մեռնի՛ն։

—Բայց, մտիկ ըրէ, Բէչիր, եթէ կարենայինք դասալքութիւնն և կործանումն արգիլել այնպիսի եղանակաւ մը, որ զայն կախելէ նուազ խիստ ըլլայ, ի՞նչ կ'ըսէիր։

—Կ'ըսէի, տէր, թէ բոլոր միջոցները լաւ են, բայց իրօք լաւագոյն միջոցն այն է որ թողուս որ ապրին, զղջալու համար։

—Շա՛տ լաւ։ Ուրեմն, երբ [illegible] խմբէ, բոլոր մարդիկը կոչել տուր։ Այսու հանդերձ, եղեգի մեծ չուան մը թող պատրաստեն, սա հաստատուն ճիւղին բոլորտիքը փաթթեն և սա չուանին ծայրին աղէկ խեղդկապ մը չինեն։ Երբ կալանաւորը բերեն իր պահապաններովը շրջապատեալ և փողը լսես, մեղմաձայն կ'ըսես միւս պետերուն· «Ինծի հետ եկէք և թերեւս անոր ներումը շնորհէ ձեզ։» Երբոր իրեն ըսեմ թէ ըսելիք բան մը չունի՞, այն ատեն պիտի խօսիք։ Լաւ կ'ըլլա՞յ այսպէս։

—Ըսածիդ պէս կ'ընեմ։ Պետերուն կանխաւ իմաց կուտամ։

(Շարունակելի)

կան մարմինն, որ Թրէնթէի, Թրիեսթէի, Կորիցիայի, Դալմատիոյ և շրջակայից կարեւոր բնակիչներէ կազմեալ, պաշտօն ունէր իտալական գաղութիւնները ծաւալել այն իտալախօս գաւառաց մէջ որք աւստրեան իշխանութեան ներքեւ կը գտնուին։ Այս մարմին երեք հարիւր հազար անդամ ունէր, և հրապարակաւ կը գործէր։ Իւր ազդեցիկ վարիչք կը կարծէին թէ ի սէր Երրեակ Նիզակակցութեան Վիեննայի կառավարութիւնը պիտի զգուշանար այնպիսի անօրինութենէ մը, որուն տեղի չէին տուած բնաւ։ Բովանդակ իտալեան մամուլն այս պատճառաւ աւստրեան կառավարութեան դէմ կը գրէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ Գ. Նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 13 Յուլիս, ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Ատեանը պիտի բացուի ժամ ճիշդ 6ին և փակուի 9ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգային Երեսփոխանները որ հաճին ներկայ գտնուիլ։

Մնամք աղօթարար
ՊԱՏՐԻԱՐՔ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

10 Յուլիս 1890

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Ծրագիր Ներքին Կանոնագրի Ազգային Ժողովոյ. (Շարունակութիւն քննութեան).

Բ. Առաջարկութիւն Ս. Պատրիարք Հօր յաղագս երկամեայ շրջանի տեւողութեան Կրօնական Ժողովոյ. (Շարունակութիւն քննութեան).

Գ. Կրթական Խնդիր. (Առաջարկութիւն Պերպերեան Ռ. Էֆէնտիի).

Ատենադպիր
Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, իւր հետն ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Ֆրէնկեան Աբրահամ էֆէնտին, երէկ կայս. պալատ գնաց և տեսակցեցաւ առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյա փաշայի հետ։

Պարտիզակի Հայոց Հոգեւոր Հովիւ Արժ. Եղիշէ վարդապետ Դուրեան վերջնականապէս հրաժարական տուած կան պաշտօններէն, երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքս եկաւ ուր պիտի մնայ ժամանակ մը։ Պարտիզակի ազգայինք ցաւ ի սիրտ բաժնուած են իրենց սիրեցեալ քարոզչէն որ տասն տարիէ հետէ կը պաշտօնավարէր անդ։ Տեղւոյն քահանայից դասուն կողմէ Տ. Մկրտիչ Հայրն, Թաղական խորհրդոյ կողմէ Նշան աղա Սինանեան և Հոգաբարձութեան կողմէ Առաքել աղա Տիւզեան մինչեւ Կ. Պոլիս ուղեկցեցան Արժ. Դուրեան Հօր։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՐՔՈՒՄ

Այս առաւօտ Տպագրական Տեսչութեան հետեւեալ պաշտօնագիրն ստացանք.

ՀԵՐՔՄՆԱԳԻՐ

Մանչէսթր Օպզէրվըր լրագրոյ նախընթաց աւուր թուոյն մէջ հրատարակեալ այն լուրը թէ Հռոմէական Հայոց Պատրիարք Ազարեան Գերապայծառ հրաժարած է, անհիմն ըլլալով, կը հերքուի։

Տպագրական Տեսուչ
ԱՀՄԷՏ ԱՐԻՖԻ

5 Զիլհիճճէ 307
10 յուլիս 1306

Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան օրիորդաց վարժարանին տարեկան մրցանակաբաշխութեան հանդէսը եւ 7 շրջանաւարտից վկայականաց բաշխումը տեղի ունեցաւ երէկ Կէտիկ փաշայի եկեղեցւոյն պարտիզին մէջ, ընդ նախագահութեամբ Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեանի և ի ներկայութեան խուռն և ընտրեալ բազմութեան մը, յորում կը նշմարուէին Գեր. Գրիգորիս եպիսկ. Ալէաթճեան, Պատրիարքական Գեր. փոխանորդ Հայրն, Արժ. Արշարունի եւ Տաճատ վարդապետք, Տ. Մկրեան, Վսեմ. Տիւսար փաշա, Ուսումնական Խորհրդոյ Ատենապետ Ազն. Տր. Ցարութիւն էֆէնտի Թիրեաքեան և Ատենադպիր Տրդատ պէյ Տատեան, և այլք։

Բայց վարժարանը աղջկանց ըլլալով և տիկնանց ձեռամբ խնամուելով, գեղեցիկ սեռը անշուշտ գերակշիռ պիտի ըլլար սոյն հանդէսին մէջ եւ նսեմացնէր տգեղ սեռի ներկայացուցիչները, եւ այդպէս ալ եղաւ։ Դպրոց. Տիկ. Ընկ. անդամուհիք որք արդէն Պոլսոյ քնքուշ սեռի ընտրեալ մասը կը կազմեն, մեծ մասամբ ներկայ էին. ոմանք վերին Վոսփորէն, ոմանք կղզիներէն եւ ոմանք Բերայէն առաւօտ կանուխ աճապարած էին եւ ժամը 1 ին արդէն շատերն հանդիսավայրը հասած էին, եւ բարւոք կազմակերպութեան կ'աշխատէին։ Կանանց կրթական գործերն ընդգրկելն ուրախալի երեւոյթ մ'է, իսկ նորա բարձր, զարգացած եւ բարեկիրթ դասուն համակրութիւնը դէպի կրթական սուրբ գործը՝ հիանալի է։ Օր. Ա. Վահան, օր. Բ. Կոստանդ, օր. Պալթազարեան, օր. Մալէզեան, օր. Ֆրէնկեան եւ այլք, մեծամեծ շնորհակալութեանց արժանի են՝ որ հայ ազգի որբ աղջկանց կրթութեան գործին՝ իւրեանց հարազատ քոյրերու ապագայ բաղդաւորութեան գործին հետեւելով ամեն տեսակ զոհողութեամբ կ'աշխատին։ Տիկին Զ. Ֆընտըգլեան, Օր. Սիմէօնեան արդէն Ընկերութեան գործունէութեան գլխաւոր ջիղերն են։

Դպրոցասէր տիկնանց ընկերութիւնն իւր ջանքերուն փառաւոր կերպով պսակուիլը կրկին տեսաւ երէկ, երբ իւր եօթն շրջանաւարտք Տօքթ. Թիրեաքեան էֆէնտիի ձեռքէն վկայականներ կ'ընդունէին, և անոնցմէ մին՝ Օր. Ոսկանեան՝ մրցմանց մրցանակը։ Երեկուան շրջանաւարտներով այդ հիմնարկութիւն 23 շրջանաւարտ ունեցած է որոնցմէ շատերը մեր բնավայրի գաւառաց մէջ վարժուհութիւն կ'ընեն։

Այս տարի աւարտողները հետեւեալներն են, և որք ատենախօսեցին.

Օրիորդք
Մառի Ոսկանեան (գիտութեան վրայ)
Սրբուհի Մուպահեաճեան (կնոջ վրայ)
Արշալուհի Ժամակոչեան (յառաջդիմութեան վրայ)
Սօֆի Զամրեան (ընկերութեան վրայ)
Ազատնի Յովհաննէսեան (Սրբուհի Մայրապետին վրայ)
Կիւլէկ Ֆրէնկեան (Ուղերձ առ Դպ. Տիկ.)
Էլէօնոր Պալթազարեան (Մնաք բարեաւ)

Բայց ի օր. Ազատնի Յովհաննէսեանի Սրբուհի Մայրապետի մասին սրտառանած ոտանաւորէն, միւսները իւրեանց աշխատասիրութիւններն էին առանց սրբագրութեան և խիստ յաջողած գրութիւններ էին թէ՛ իմաստներու և թէ՛ շարադրութեան կողմանէ։

Հանդէսին տեւողութեան ժամանակ յանուն Ուսումնական Խորհրդոյ խօսեցաւ Տր. Թիրեաքեան էֆէնտի, որ բացատրելով ընկերութեան առանձնած գործին յաջողութիւնը, վստահացուց թէ ձեռք բերուած արդիւնքը կարի գոհացուցիչ է։ Գուրգէն էֆէնտի եւս բանախօսութիւն մը ընելով, ճանչցուց ընկերութեան օգտակարութիւնը, թէ ի՛նչպէս քիչ դրամով մեծ հրաշքներ գործած է, և յանձնարարեց ժողովրդեան որ քաջալերութիւնը շնորհէ այսպիսի բարենպատակ ընկերութեան։

Տ. Յովհաննէս քահանայ Մկրեան խօսք առնելով, ըսաւ մասնաւորապէս թէ մեր մէջ կանայք՝ այրերէն շատ աւելի կ'արժեն, զի կանայք՝ վարժապետանոց մը հաստատած են, իսկ այրերը դեռ ոչ։

Հանդէսը փակուեցաւ Ս. Նախագահին օրհնութեամբ։

Գ. Բէբրինօ կալէթոյի նուագածուաց խումբն ընտիր կտորներ նուագեց, առնուհեայ ընկերակցութեամբ, և ջերմ ծափահարութեանց արժանացաւ։

Ազնուաշուք Տիկին Աննա Էսաեան [illegible] բուրթիւնեան ընդունած են Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան անդամակցութիւնը։

Ծանօթ մանկավարժ Պ. Դ. Քալանթարեանց որ երկու տարիէ հետէ Տրապիզոնի ազգային վարժարանց տնօրէնութիւնը կը վարէր, հրաժարական տուած ըլլալով, մայրաքաղաքս եկած է իւր Ազն. Տիկնոջ հետ։

Ազն. Տիկին Սրբուհի Երիցեան, քոյր Ազպէրգեան Տեառց, Տփղիսէն մայրաքաղաքս եկած է ամառնային եղանակն աստ անցունելու համար։

Սկիւտարէն կը գրեն մեզ.

Վարդավառի երկրորդ երկուշաբթի օրն՝ Հայկազեան երկսեռ վարժարանի աշակերտաց հարցաքննութիւնք հրապարակաւ կատարուեցան վարժարանի սրահին մէջ, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան քննչաց և պաշտօնատարաց։

Կրթական նախարար Վսեմ. Մինիֆ փաշայի կողմանէ՝ փոխանորդաբար եկած էր Միքայէլ էֆ. Աճեան, Վսեմ. Պաշրի փաշայի կողմանէ սէր-գօմիսէր Վէհպի պէյ, նոյնպէս և Թաղապետութեան կողմանէ յատուկ պաշտօնեայք, մեծարգոյ քննիչք եւ ծնողք ներկայ էին, ընդ որս նաեւ՝ բազմաշխատ ուսուցիչ Թուրքերէնի Մեծ. Ռեֆիք Հօճա եւ այլք։

Աշակերտք մեծ յաջողութիւն ունեցան Ֆրանսերէն և Թուրքերէն ճիւղերու մէջ. բարձրագոյն դասուց՝ Ֆրանսերէն գրութեանց, վաճառականական թղթակցութեան և գրագիտութեան մէջ տուած պատասխաններն, նոյնպէս եւ Թուրքերէն և պարսկերէն լեզուաց մէջ ունեցած խիստ հարցաքննութիւններն եւ յաջողութիւնները, գոհացում պատճառեցին բոլոր ներկայից։ Այս ամենը ցոյց կուտային թէ՝ սոյն կրթական հաստատութեան Հիմնադիր-Տնօրէն Միհրան էֆ. Ազաճանեան կրցած է արդիւնաւոր կրթութիւն մը տալ իւր աշակերտաց։ Աղջկանց դասարանք նոյնպէս յաջողագոյն հանդիսացան Հայ. շարադրութեան և Ֆրանսերէն թարգմանութեանց մէջ։

Պաշտօնատարք եւ քննիչք, թէ գրաւոր եւ թէ բերանացի իւրեանց գոհունակութիւններն յայտնեցին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Արշիփելագոսի կղզեաց Լիվայի Նախնական դատարանին Նախագահ Ալի Պաշայիտ էֆէնտիի և Աքեա գաւառին Թղթակցութեանց տնօրէն Թալաթ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Փարիզու բժշկական Ակադեմիոյ անդամ և հիւանդանոցներու վիրաբոյժ բրոֆէսէօր Տքթ. Լապէի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կայս. պալատան միս հայթայթող վաճառական Պ. Խրիսօրիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կայս. պալատան հացագործ Պ. Միքայի եւ Ջմիւռնիացի պէզազ Հաճի Ալի աղայի։

Այլ և այլ կարգի պատուանշանք՝ Իտալիոյ ծովային նախարարութեան պաշտօնէից ոմանց։

* *

Գասրայի մաքսային տնօրէն անուանեցաւ Իլիաս Թէվֆիք էֆէնտի, մաքսատան նախորդ տնօրէն Կիրասոնի։

Կիրասոնի մաքսատան տնօրէն անուանեցաւ Սիւլէյման պէյ, մաքսային նախորդ տնօրէն Րիզէի, և նմա յաջորդեց Իսմայիլ Հագգը պէյ, մաքսային նախորդ պաշտօնեայ Ինէպոլիի։

* *

Պէնկազիի ոստիկանապետ Սիւլէյման էֆէնտի միեւնոյն պաշտօնով Պարբերդ փոխադրուեցաւ։

Պարբերդի ոստիկանապետ Իպրահիմ էֆէնտի միեւնոյն պաշտօնով Տրապիզոն՝ և Տրապիզոնի ոստիկանապետ Մէհմէտ Նուրի էֆէնտի Ադանա փոխադրուեցաւ։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Իտալիոյ Թագաւորն Իտալական Թագ պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Ծովային Խորհրդոյ Նախագահ Հասան Սապրի փաշայի, Սուլթանական հողենաւին հրամանատար Շիւքրի փաշայի և Նաւահանգստի փոխ-հրամանատար Հասան Րամի փաշայի։

Նոյն պատուանշանի չորրորդ աստիճանը՝ Ս-Ուլթանիյէ շոգենաւին երկրորդ նաւապետ հազարապետ Նաիլ էֆէնտիի, երկրորդ մեքենավար հազարապետ Սաադ պէյի, Ֆեւզիյէ շոգենաւին երկրորդ նաւապետ գերհազարապետ Խայրի էֆէնտիի և Շեւքէթ շոգենաւին նաւապետ գեր-հազարապետ Իսմէթ էֆէնտիի։

Նոյն պատուանշանի հինգերորդ աստիճանը՝ Շեւքէթ շոգենաւին մեքենավար տեղակալ Խայրի էֆէնտիի։

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանաց գործածութիւնը։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Վսեմ. Սայիտ փաշա երէկ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին քով գնաց և ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

—Աւստրիական դեսպան Պառոն Քալիչէ երէկ Բ. Դուռ երթալով յաջորդաբար տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Ըստ տեղեկութեանց [illegible], Ելմտական նախարարութիւնն երէկ 120,000 ոսկւոյ առժամեայ փոխառութիւն մը ըրաւ Օսմ. Կայս. Պանքայէն։ Այդ դրամ երէկ ղրկուեցաւ Մալիյէի պաշտօնատունը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մուսուլէն ու Տիարպէքիրէն առողջապահական բժշկաց կողմէ տրուած տեղեկութեանց համաձայն, շաբաթէ մը ի վեր Ճէզիրէի և այլ հիւանդութեամբ վարակեալ տեղերու մէջ նոր դէպք մը պատահած չէ։ Ձեռք առնուած հականեխական միջոցները լաւ ազդեցութիւն մը ըրած են և ոչ մէկ տեղ մը նորէն հիւանդութիւն երեւցած չէ։

Սպանիայէն առնուած տեղեկութեանց համաձայն, մինչեւ երէկ, յուլիս 10, քոլէրայէ բռնուողներու ընդհանուր թիւը 411ի հասած է, որոց 228 միայն մեռած են։

Թէ՛ Թուրքիոյ և թէ՛ Եւրոպիոյ ամեն կողմերու առողջապահական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է։

Անգլիական [illegible] շոգենաւին ի Քամարան բերած քոլէրայէ վարակեալները առողջական վիճակն եւս բաւական բարւոքած է։

ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿՔ

Երէկ սկսաւ վճարուիլ բոլոր պաշտօնէից մայիսի ամսաթոշակը։ Բ. Դըրան, Շէյխ-իւլ-Իսլամի Դրան, Մէճլիսի, Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան, Սպարապետի Դրան, Ծովային նախարարութեան, Թնդանօթարանի և Ոստիկանութեան Դրան պաշտօնեայք ու քարտուղարք երէկ ստացան իրենց ամսաթոշակներն։ Այսօր եւս միւս պաշտօնատանց ամսաթոշակները պիտի վճարուին։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՎԵՐԱՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

Մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆեհմի փաշա նախընթաց օր իւր ներկայութեան կոչեց բոլոր մաքսատանց եօթիմաթէօներն ու անոնց օգնականները, և ի ներկայութեան մաքսային ժողովոյ Նախագահ Աքիֆ պէյի ու այլ պաշտօնատարաց, հրամայեց ամեն միջոց ձեռք առնուլ մաքսային հասոյթներն աւելցնելու համար, յաւելով որ բարւոք ու հաւատարիմ պաշտօնավարութիւնը պիտի վարձատրուի և հակառակ գործողներն ալ պիտի պատժուին։ Պաշտօնեայք խոստացան ըստ առաջնոյն շարունակել իրենց հաւատարիմ ծառայութիւնները և համակերպիլ Վսեմ. Վերատեսչին հրամանաց։

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Յայտնի է թէ կայս. կառավարութեան և Բուլկարի երկաթուղեաց շինող ընկերութեան միջեւ եղած հաշուական խնդրոյն կարգադրութիւնը պիտի յանձնուէր իրաւարարի մը։

Արդ, այդ խնդրոյ առթիւ գտնուած գրութիւնները պատրաստելու համար յանձնաժողով մը կարգուած է, զոր կը կազմեն Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վսեմ. Գաբրիէլ ու Կէչէր էֆէնտիք, սոցա օգնականներէն Գույումճեան Յովհաննէս էֆէնտի և փաստաբանք Պ. Պ. Բօթա ու Քառօ։

ՅՈՅՆ ԲԱՐԵԲԱՐՔ

Բերայի յոյն երեւելիք նախընթաց օր ի Նիսա գումարուելով, վիճաբանեցան այն պայմաններուն վրայ զորս կ'առաջարկէ Խրիսթաքի էֆէնտի Զօղրաֆօս որ 10,000 ոսկի նուիրած է յիշեալ թաղի մէջ յունական վարժարանի մը շինութեան համար։ Ժողովը միաձայնութեամբ որոշեց որ այդ վարժարան Զօղրաֆօս կոչուի և ընդունեց բարերարին միւս առաջարկութիւններն։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ելմտական նախարարութիւնն ամեն կողմ հաղորդած է կայս. Իրատէ մը, որ կը հրամայէ թէ յետ այսորիկ թափուր մնացած ելմտական պաշտօններու համար պէտք չէ դուրսէն պաշտօնեայներ ընտրել, այլ բարձրագոյն վարժարանաց վկայական ունեցող շրջանաւարտներն ինչպէս նաեւ անոնք, որք բացը մնացած են իրենց պաշտօնին ջնջմամբ։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մէարիֆի բարձրագոյն ժողովն ութ ամսոյ չափ զբաղած է քննելու համար ծրագիր մը, զոր մատուցած էր կրթական նախարարութեան քննիչներէն Ֆէվզի պէյ։ Այս ծրագրոյ քննութիւնն աւարտած ըլլալով, յանձնուած է կրթական նախարարութեան, որ ի մօտոյ պիտի մատուցանէ զայն ձեռնհաս իշխանութեան։

Այս ծրագիր ցոյց կուտայ հանրային կրթութեան վերաբերեալ այնպիսի կէտեր որք լրջօրէն կարօտ են բարենորոգման, նոյնպէս դասաւանդութեան վարչութեան մէջ տեսնուած ինչ ինչ թերութիւններ։

Ծրագիրը կը պարզէ այդ առթիւ հարկ եղած դարմանները։

ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ՀՐԴԵՀԸ

Այս առաւօտ, ժամ 3 ½ ին, հրդեհ ծագեցաւ ի Եուքսէք Գալդըրըմ, Լիւլէճի-Հէնտէք փողոցի դէմը գտնուած խանութէ մը եւ ծաւալեցաւ այդ կարգի վրայ գտնուած կարգ մը փայտաշէն փոքր խանութներուն վրայ, [illegible]։ Հրդեհն հետզհետէ ստուարանալով, մինչեւ դարձած անգլիական Նամակատան կողմը տանող քարուղին եւ փայտաշէն տուները։ Այրած խանութներուն թիւն է 14 և տուներուն թիւը 8։ Հրդեհը մարեցաւ ժամ 5 ին։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Պ. Նակէլմաքէր եռանդեամբ կ'աշխատի Պրուսայի երկաթուղւոյ շինութեան ու շահագործման մենաշնորհը ձեռք բերելու համար։ Վերջերս ինչ ինչ նպաստաւոր առաջարկներ ներկայացուցած է կայս. կառավարութեան Մուտանիա-Պրուսայի գծին վերաբերեալ կազմածները գնելու համար։

ԷՌՆԷՍԹՕ ՌՈՍՍԻ

Իտալացի հռչակաւոր ողբերգու Էռնէսթօ Ռոսսի որ Տփղիսէն մայրաքաղաքս եկած էր, երկուշաբթի օրը իւր խմբին հետ մեկնեցաւ ի Պիրէոն, անտի Աթէնք ուղեւորելու համար։ Պ. Ռոսսի թէպէտ իւր պարզ զբօսաշրջիկ եկած էր ի Կ. Պոլիս, սակայն Օտտոն-Գարբուի հրդեհէն վնասելոց ի նպաստ միակ ներկայացում մը տուաւ կիրակի գիշեր, ի Նոր Թատրոն Բերայի, ընդ հովանաւորութեամբ իտալական դեսպան Պառոն Պլանի։ Սոյն ներկայացում յաջողութեամբ պսակուեցաւ և կըսուի թէ հինգ հարիւր օսմ. ոսկի զուտ հասոյթ արտադրած է։

ՆԱՄԱԿԱԴՐՈՇՄՔ

Վերջերս թղթատարական վարչութեան մէկ պաշտօնական ազդն հրատարակուեցաւ որ կը հրաւիրէր անգործածելի նամակադրոշմ ունեցող անձինք զայն Ենի-Ջամիի Նամակատունը երթալով, փոխել զայնս ի նորոյ շրջաբերութեան հանուած նամակադրոշմներուն հետ։ Յետոյ, վարչութիւնն ուզելով դիւրութիւն ընծայել հասարակութեան, որոշած է այդ փոխանակութիւնը կատարել նաեւ Ղալաթիոյ Նամակատան մէջ, վաղուընէ սկսեալ։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿԻ ԴԱՏԸ

Ապահովութեան Սնտուկի ծանօթ խնդրոյն չորրորդ դատավարութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ՝ Հուզուզի Ա. ատենին առջեւ ի ներկայութեան Առեւտր. Նախարարութեան, Ապահովութեան սնտուկի, եւ երկուց կողմանց փոխանորդաց։

Նախագահն հարցուց նախ սնտուկի փոխանորդ Համտի էֆ.ի թէ՝ իւր պահանջման նկատմամբ որ եւ է աղերսագիր ներկայացուցա՞ծ է ատենին։ Համտի էֆ. պատասխանեց թէ թէպէտ աղերսագրերն պատրաստ են, բայց ատեանն պէտք է որոշէ թէ օրինական ծախսք պէ՞տք է վճարել։

Ատենականք այս մասին խորհրդակցելով, որոշեցին եւ յայտարարեցին թէ՝ [illegible] որ միեւնոյն 1000 ոսկւոյն համար թէ Սիւլէյման էֆ. եւ թէ Վսեմ. Յովհաննէս էֆ. Փափազեան արդէն դատական ծախսերն վճարած են, ուստի Ապահովութեան սնտուկը կրնայ իւր դատը վարել արձանագրութեան տուրքը (ֆոյտէ) միայն վճարելով։ Սոյն որոշման համեմատ Համտի էֆ. ներկայացուց իւր աղերսագրերն որով, ապահովութեան սնտուկն կորսուած 1000 ոսկւոյն համար հաւասար պատասխանատու ճանչնալով Սիւլէյման եւ Յովհաննէս էֆ. ներն, նոյն դրամն երկուքէն ալ կը պահանջէր։ Համտի էֆ. ապա բերանացի կերպով երկարօրէն խօսեցաւ եւ պնդեց իւր վերոյիշեալ պահանջին վրայ, յիշելով նաեւ թէ՝ ըստ օրինաց կորուսեալ դրամին պահպանութիւնը երկուքին ալ յանձնուած էր, հետեւաբար պատասխանատուութիւնը հաւասար վիճակի մէջ է։

Փափազեան Յովհ. էֆ.ի փաստաբան Թընկըր Սիմոն էֆ. իւր դատավարութիւնը ըրաւ, եւ իրենց կողմանէ յառաջագոյն ներկայացուած աղերսագրին իմաստը կրկնեց, Սիւլէյման էֆ.ին պահանջելով կորսուած 1000 ոսկւոյն 500ը, իսկ մնացեալ 500 ոսկին՝ իրենց կողմանէ սնտուկը աւանդ ձգուած 1000 ոսկիէն։

Այս պահուս Սիւլէյման էֆ.ի փոխանորդք օրինական խնդիր մը յարուցին յայտնելով թէ քանի որ սնտուկը պաշտօնապէս կը պահանջէ իւր կորուստը՝ Սիւլէյման և Յովհ. էֆէնտիներէ, Յովհաննէս էֆ. իրաւունք չունի զատ դատ մը վարելու, վասն զի սնտուկի պահանջն արդէն բուն խնդիրը պարզելու։ Թընկըր Սիմոն և Էսմէրեան Սարգիս էֆէնտիներն Յովհաննէս էֆ.ի [illegible] իրաւացի ըլլալն յայտնեցին։

Սոյն օրինական կէտին համար ատենին որոշումը պահանջուելով, նախ ընդհ. դատախազ Շէմսէտտին էֆ.ի կարծիքն հարցուեցաւ, որ պատասխանեց թէ սնտուկը իւր կորուսած դրամը երկուքէն ալ պահանջելու իրաւունք ունի, բայց երկու կողմն նաեւ կրնան իրարու դէմ տուգանքի դատ (Ռիւճիւ տավասը) բանալ։

Ատեանը չկրցաւ այս մասին որ եւ է որոշում տալ, որովհետեւ ժամանակն անցած էր, և սոյն խնդրոյն վերաբերեալ պաշտօնական թղթերու ուսումնասիրութեան պէտք կար։

Յաջորդ դատավարութիւնը տեղի կունենայ յուլիս 26ի հինգշաբթի օրը. Նոյն օրն ատեանն պիտի զբաղի բուն խնդրոյն նկատառութեամբ։

ՈՃԻՐՔ, ԱՐԿԱԾՔ ԵՒ ԱՅԼՆ

Կիրակի օրն ի Բերա Կէօչէեան Վսեմ. Յակոբ էֆէնտիի տունը գողեր մտնելով 2000 ոսկւոյ չափ արժէքաւոր նիւթեր գողցած և փախած են։

Յակոբ էֆէնտիի որդին դէպքը կ'իմացնէ Բերայի ոստիկանութեան, որ քննութեանց ձեռնարկելով, ի միջի այլոց կը ձերբակալէ տան պահապանը՝ Գարատաղցի Ծիրօն, որովհետեւ Կէօչէեան ընտանիքն ամարանոց գացած և այդ Գարատաղցին կը բնակէր տան մէջ իբրև պահապան։ Ծիրօ յայտարարած է թէ ինք կիրակի օրը ժամ 7ին տունէն ելած և ժամ 10ին վերադարձած էր և իւր բացակայութեան պահուն կատարուած էր գողութիւնը եւ թէ մեկնած պահուն փակած էր տան արտաքին ու ներքին դուռները։ Վերադարձին տեսեր է թէ ներքին դուռներէն մին կոտրած է և մօտը գողի գործիներ կան։ Ծիրօ վախնալով որ գողերը չըլլայ վերադառնան, տունէն դուրս չէ ելեր ոստիկանութեան իմաց տալու համար և հետեւեալ օրն իմաց տուեր է Յակոբ էֆէնտիի որդւոյն։

Նոյն օրը Բերայի ոստիկանութեան իմաց տրուած էր թէ գողութիւն մը պատահած է և թէ ժամ 8½ին Թաթավլացի մէկ քանի չարագործներ Թաքսիմէն կառք մը նստելով դէպ ի Թաթավլա գնացեր են ծրար մը դնելով կառապանին նստարանին տակ։ Թէեւ քննութիւնք կատարուած են, սակայն արդիւնք մը ձեռք բերուած չէր։

Քննութեամբ հաստատուած է թէ Վսեմ. Յակոբ էֆէնտիի տունը կողոպտող գողերն 9 հոգի են, 6ը յոյն և 3ը գարատաղցի վաղեմի չարագործներ և թէ գողութիւնը կատարուած է տան պահապան Ծիրոյի թելադրութեամբ, որովհետեւ արտաքին դուռները հաստատուն ըլլալով, անկարելի էր դուրսէն մտնել և թէ գողերէ երեքն ալ գարատաղցի են, հայրենակից Ծիրոյի։ Չարագործներէ երեքը, Գարատաղցի Ծիրօ, իտալացի Անտրիկօ և Թաթավլացի Քօսթի ձերբակալուած են, Ծիրօ ուրացած է, յայտարարելով որ ինք բնաւ մասնակցութիւն չունի գողութեան մէջ։ Քօսթի հարցաքննուելով ըսած է թէ նոյն օրը մինչեւ իրիկուն սրճարան մը նստած էր։ Սրճարանի տէրը Կալաթա Սէրայ բերուելով ըսած է թէ Քօսթի նոյն օրն իւր սրճարանը եկած չէր։ Քօսթիի քոյրերն ըսած են թէ սա ցերեկին ժամ 7ին տունէն ելած և գիշերը վերադարձած է։ Գողութիւնը կատարուած տան շուրջը գտնուած խանութպանք և այլք յայտարարած են թէ Քօսթի նոյն օրը ժամ 7 ին մօտ այդ կողմերը կը թափառէր։ Անտրիկօ եւս կը հարցաքննուի։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կը կատարէ միւս չարագործներն ալ ձերբակալելու համար։

—Անցեալ շաբաթ օր Րէժիի մէկ քանի դէտեր, ընկերակցութեամբ տասը ոստիկան-զինուորներու, Պէօյիւքտէրէի մօտ Պէլկրատ գիւղը գնացին և հոն փախստեայ ծխախոտ գտնելով գրաւել ուզեցին, սակայն գիւղացիք ընդդիմացան, որով կռիւ մը ծագելով դէտերէ ու ոստիկան-զինուորներէ մէկ քանին վիրաւորեցան։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք երէկ ի Պոլիս Ենի Ճամիի կողմերը Պետրոս [illegible] կեղծ դրամ մը քշած էր։

—Նախընթաց իրիկուն Պէօյիւքտէրէի շուկային մէջէն անցնող կառք մը կոխոտեց տասն և վեց տարեկան Սէլիմ անուն տղայ մը և առանց իւր ընթացքը կասեցնելու ճամբան շարունակեց։ Այս կառք Բերայէն ի Պէօյիւքտէրէ ճաշախորդ բերած էր և Բերա կը վերադառնար։

—Երէկ ժամ 5ին Ոսկեղջիւրի շոգենաւ մը Գասըմ Փաշայի նաւամատոյցէն մեկնած պահուն նաւաստիներէ մին ծովը ինկաւ, սակայն նաւային սպայ մը օգնութեան փութալով ազատեց։

—Երէկ Նիկոմիդիայէն մայրաքաղաքս բերուած են ինն աւազակներ՝ որք նոյն գաւառին մէջ ձերբակալուած էին։ Այս աւազակներ ուղղակի Ոստիկանութեան Դուռը տարուեցան։

—Շաբաթէն կիրակի լուսնալու գիշերը Պէօյիւքտէրէի յունաց եկեղեցւոյն կից գտնուած տանց բնակիչք աղաղակներ լսեցին որք ռուսաց դեսպանատան խոհարարապետ Պրօսարի բնակարանէն կը հասնէին։ Պ. Պրօսար մտային խանգարում մը ունեցած ըլլալով, կ'ուզէր պատուհանէն վար նետուիլ։ Դժուարաւ բռնեցին զինքն և իսկոյն բժիշկ մը կոչուեցաւ որ հրամայեց Շիշլիի հիւանդանոցը փոխադրել յիմարը։ Առաւօտուն երկու հոժկու անձինք խոհարարապետին ձեռքերը կապելով, կառք մը դրին Շիշլի փոխադրելու համար։ Մասլաքի մօտ, Պ. Պրօսար գաւաթ մը ջուր ուզեց և հազիւ կէսը խմած էր, երբ հոգին աւանդեց։ Կառքը իւր ճամբան շարունակեց ու մարմինը Շիշլի տարուեցաւ, և երկուշաբթի օրը Թագսիմի Ֆրանսական հիւանդանոցին մէջ դիազննութիւն կատարուելէ յետոյ, յուղարկաւորութիւնն ու թաղումը կատարուեցաւ երէկ։ Պ. Պրօսար 40 տարեկան էր։

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Ֆերիք Հասան Էտիպ փաշա, նախորդ հրամանատար Ափրիկեան Տրիպոլսոյ, անկողնոյ կը ծառայէ, հրամայած է որ կայս. պալատան բժիշկներէ միոյն յանձնուի նորա դարմանումը։

—Զմիւռնիոյ շոգենաւային Համիտիյէ ընկերութեան արտօնատէր Եահեա Հայաթի փաշա, որ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, այսօր Զմիւռնիա կ'ուղեւորի։

Եահեա Հայաթի փաշա անցեալ շաբաթ օր կայս. պալատ գնաց և երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ արժանացաւ Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց։

—Թուրք լրագիրք ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն Գասըմ Փաշայի ձորին վրայ. որ յորդած ըլլալով օդը կապականէ, մանաւանդ ներկայ տաք եղանակին մէջ։

—Բաղդատցի վաթսունի չափ իսլամ գաղթականներ, որք մայրաքաղաքս եկած էին, Պրուսա ղրկուեցան անդ բնակութիւն հաստատելու համար։

—Կըսուի թէ այս օրերս Պէօյիւքտէրէի մէջ ծաղկի հիւանդութիւն ծագած ըլլալով, Թաղապետութեան բժիշկն հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է։

—Լոնտոնի Ճոն Թոմսըն գործարանին երկրաչափը կայս. զինուորական գործարանաց արհեստական ճիւղին տնօրէն անուանուած է, յատուկ պայմանագրով, որովհետեւ նախորդին պաշտօնավարութեան պայմանաժամն աւարտած էր։

—Անգլիական դեսպանուհի Լէտի Հուայթ երկուշաբթի աւուր արեւելեան ճեպընթաց կառախմբով Վիեննա ուղեւորեցաւ։

Նոյն կառախմբով Բէլճիքա ուղեւորեցաւ եգիպտացի Րաթիպ փաշա։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՐԱԺԵՇՏ ՀԷԼԻԿՈԼԱՆՏՑԻՈՑ

ՊԵՐԼԻՆ, 22 Յուլիս.—Նորթ. Տէօյչէ Ալկ. Ցայթունկ կը ծանուցանէ թէ ամսոյս 18ին բազմաթիւ Հէլիկոլանտցիք ժողով կազմելով հանրագիր մը քուէարկած են Անգլիոյ Թագուհւոյն ուղղեալ, յորում՝ եղբայր ժողովրդեան մը հետ իրենց միացմանն առթիւ՝ Ն. Վեհափառութենէն հրաժեշտ կ'առնեն սրտայուզմամբ։

ՄԱՔ-ՔԻՆԼԻՒ ՕՐԷՆՔԸ

(Տե՛ս Ա. երեսին մէջ)

ՓԱՐԻԶ, 22.—Երեսփ. ժողովոյն մէջ, արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռիպօ Պ. Մաք Քինլիի (ամերիկեան մաքսերու վերաբերեալ) օրէնքին վրայ հարցապնդման մը պատասխանելով, ըսաւ. «Ակներեւ է թէ Միացեալ Նահանգները կ՚ուզեն իրենց բնիկ արհեստագործութիւնը պաշտպանել Եւրոպիոյ արտադրութեանց դէմ։ Ֆրանսա կարելին ի գործ կը դնէ բարեկամական եղանակաւ, այս կացութեան դարման տանելու համար, և կը կարծուի թէ այս ամերիկեան օրէնք մեծաւ բարեկամութեամբ ի կիր պիտի առնուի»։

ՊԱՀԱԿԱԶՕՐՔՆ Ի ԼՈՆՏՈՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 22.—Այսօր Կրընատիէ պահակազօրաց Բ. վաշտին զօրահանդիսին առթիւ, Քէմպրիճի դուքսը, զօրաց ուղղեալ բանախօսութեամբ մը, ցաւ յայտնեց վաշտին բանած ընթացքին համար, որով անպատուած է իւր զինուորական համազգեստն ու պաշտօն։ Ցետոյ կարդացուե- [illegible]

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ, 22.—(Ա. Հ. Գ.)—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մաւրիկներ (բնիկ Արաբք Մարոքի) յարձակած են Մէլիլայի խումբ մը բնակչաց վրայ։ Թէ ո՛րչափ մարդու վնաս կայ՝ յայտնի չէ տակաւին։ Սպանիական կառավարութիւնն եղելութիւնն իմանալով՝ անմիջապէս խիստ հրամաններ տուաւ շուտով ձերբակալելու չարագործները։

—Սպանիական լրագիրք միաձայնաւ կ՚ըսեն թէ կարեւորութիւն պէտք չէ տալ Մաւրիկներու յարձակման ի Մէլիլա, զոր հասարակ կռիւ մը կը նկատեն։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 22.—Նոյէ Տեյչէ Ալկ. Զայթունկ հաւանական չի համարիր որ Կայսրուհին Կայսեր հետ երթայ Փեթերսպուրկ։ Արտաքին գործոց նախարար Պառոն Ֆոն Մարշալի Կայսեր հետ Անգլիա երթալն եւս որոշուած չէ կ՚ըսէ։

ՄՈԼՏԷ, 22.—Երէկ իրիկուն մեծ հացկերոյթ Հօհէնցօլէրն զբօսանաւուն մէջ։ Ներկայ էին Կայսեր եղբայր Հայնրիխ իշխան և ծովակալք։ Կայսրն այսօր կը շարունակէ իւր զբօսական պտոյտ Նորվեկեան եզերաց երկայնութեամբ, և կ՚այցէ Ռոմտալ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 11 Յուլիս

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միջագ. Դ. Սէրի)		19 27
Պօրսայի գոցուելէն վերջ	»	19 27 1/2
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելու	»	19 27
Կէս օրին	»	19 27

ԻՍԹԻՔՐԱԶԸ ԴԱՀԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	55 25
Այս առաւօտ	55 15
Կէս օր	55 15

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	39 3/4
»	B. »	23 5/8
»	C. »	19 33

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԸ

Ստրիեթ փէներալ	Անգլ.	Լ.	4 34
Գրէտի փէներալ	Օսմ.	»	9 8
Պանք տը Գօնս	»	»	7
Սոս. Շնէտ Եմփլէր	»	»	4 36
Թրամուէյ	»	»	495
Ռումէլի երկաթուղի		Ֆր.	76 1/4
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի	Գ. Կ.		138

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 28
Անգլիական ոսկի	»	110 17
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	108
Իմբերիալ	»	90 30
Գրիվնյ	»	51 17
Ռուսիոյ Թղթադրամ	»	7 75
» արծաթ	»	80 20
Մեճ. արծաթ. (տարբ)	»	108 8
Վիէնայ	»	103 20
Հինգնոց	»	103 15
Մեթալիք	»	100 10
Թոֆիկէ	»	12 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 22 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	92 65
» » 4 1/2 %	107 25
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 27 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	77
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	582 50
Գրէտի Լիօնէ	756 25
Իտալական Ռանթ 5 %	94 25
Չիլլիական 5 %	470
Բերիօրիթէ Թիւրք (1890)	— —
Եգիպտական միացեալ	487 50
Պանք տը Բարի	811 25
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	— —
Սուէզի ջրանցք	23 2 50
Սպանիական արտաքին	75 1/2
Րիօ Թինթօ	— —
Մեափրինօ	— —
Չեք Լոնտոնի վրայ	25 25

Լոնտոն, 22 Յուլիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	96 9/16
Օսմ. » Սէրի Դ.	17 7/8
» » » Ա.	39 3/4
» » » Բ.	23 5/8
» » » Գ.	18
Փոխառութիւն 1877	102 3/4
Պանք Օթոման	13 1/8
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	96 3/8
» առանձ. (բրիվիլեժիէ)	101 3/4
Տոյլը Սանիէ	85 1/2
Տօմանիալ (փոխառ. Բօչնըլը)	100 3/4
Չիլլիական 5 %	92
Մոնոփոլ »	— —
Ռուսական 1889	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 50

Վիեննա, 22 Յուլիս, ժամ 4 վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	35 90
» Րէժիի բաժնեթուղթ	118 75
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	116 50

Պերլին, 22 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 30

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 23
Պուլղ. Թղթադրամ	— —
Օսմանեան երկաթուղի	80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	— —

ԼՈՆՏՈՆԻ ԿԵԱՆՔԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 17 յուլիս

Երկու խօսք.—Րիվիւ օֆ Րիվիւզ.—300 ոսկւոյ մրցանակ մը.—Բասթէօռ և իւր քննադատք.—Ամուսնանալն ուղի՞ղ է.—Երգ առ Սատան.—Բարոյավէպ մը։

Ցուլիսն վարժարանաց փակման ամիսն է առ հասարակ։ Ցուլիսն ուսանողաց և ուսուցչաց ամէնէն սիրելի ամիսն է բնականաբար։ Ռաւելթէն օ- [illegible] չգոյութենէ կ՚ընդոստի մարդ, իսկ յաճախ ալ կարծեմ հակառակն ճշմարիտ է, նիւթի առատութիւնն գրողն ընտրութեան դժուարին կացութեան մէջ կը ձգէ։ Վերեւ ըրած մի քանի խօսքերէս վերջ սակայն կարծեմ ներելի է բանալ խօսակցութիւննիս թերթի մը կամ հանդէսի մը վրայ, ըստ որում կ՚ենթադրեմ թէ մեզմէ շատեր դպրոցի գիրքեր փակած ենք այս միջոցիս։ Արդ, առանց աւելի անպէտ երկարաբանութեան սկսինք։

——

Այս անգամուան համար գրոյս նիւթ կ՚ընտրեմ ի Լոնտոն հրատարակեալ նոր թերթ մը, տեսակին մէջ առաջինն, որ հաւանօրէն իր հետեւողները պիտի ունենայ քիչ ատենէն։ Այս է Րիվիւ օֆ Րիվիւզ կոչուած հանդէսն։ Սոյն ամսաթերթ (Review of Reviews), որպէս արդէն անունն կը թելադրէ անգլիագէտ ընթերցողաց, նպատակ ունի աշխարհիս մէջ հրատարակեալ հանդէսներու վրայ հանդէս մ՚ըլլալ. այսպէս ուրեմն Հանդէս Հանդէսից է անունը։ Թերեւս Արեւելքի ընթերցողներէ ոմանց ծանօթ է արդէն այս թերթ, այլ ուրիշներուն օգտին համար յիշենք թէ այսպիսի հանդէս մը հրատարակելու յանդուգն գաղափարն յղացաւ Պ. Սթէտ (Stead)։ Ապաքէն Սթէտի նման սանդղիչ և տոկուն հանճարի և կամքի մը միայն կը վայելէր այդպիսի մի ձեռնարկութիւն։ Սթէտ՝ անտարակոյս ծանօթ է մեզմէ բազմաց իր Բէլ Մէլ Կազէթի մէջ գրած ժողովրդական և յաճախ ալ իրար անցունող յօդուածներով, և որուն գլխաւոր վարիչն եղած է ժամանակին։ Այսչափն լսած ենք անտարակոյս անցեալին մէջ, ուստի այժմ գանք ներկային։

Րիվիւ օֆ Րիվիւզի առաջին թուոյն մէջ Սթէտ իր սոյն նոր հրատարակութեան համար իր պատճառները կուտայ, զի յայտնի է թէ այս մեր պատճառաբանող ժամանակաց մէջ առանց պատճառի ոչինչ կ՚ընդունուի...։ Սթէտ՝ Րիվիւ օֆ Րիվիւզն հրատարակելու ձեռնարկած է խորհելով թէ զարդիս հրատարակեալ հանդէսներու և պարբերական թերթերու թիւն այնչափ շատ է որ հասարակ մահկանացու մը զայնս կարդալու կամ գէթ աչքէ անցունելու համար ո՛չ ժամանակ ունի և ո՛չ ալ միջոց։ Այսպէս, Սթէտ կը ձեռնարկէ հրատարակել այս ամսական հանդէսն, որ ամսուան մէջ երեւցած անգլիական գլխաւոր և այլ հանդէսներու կարեւոր մասերն կարտատպէ, յաճախ ալ քննադատութիւն մը կցելով ատոնց։ Այժմ հաշիւն աւելի պարզ է կարծեմ։ Մարդ փոխանակ անթիւ անհամար հանդէսներ առնելու կ՚առնայ Րիվիւ օֆ Րիվիւզն, վեց բէնսով (երեք դահեկան) և արդարեւ իր ձեռքն կ՚ունենայ աշխարհի առաջնակարգ հանդէսներու ամենակարեւոր յօդուածներն, բնականաբար շատ համառօտեալ։ Բաց աստի իւրաքանչիւր թիւն կը պարունակէ առաջնորդող ընտիր յօդուած մը կամ տեսութիւն մը Աշխարհի Առաջնորդներու վրայ։

Զարմանք չէ ուրեմն որ անգլիախօս աշխարհն բերկրանօք ողջունեց այս հանդէսի երեւումն։ Ամերիկայէ և Աւստրալիայէ, Հնդկաստանէ և Եգիպտոսէ, ամէն կողմէ շնորհակալութեան և քաջալերութեան նամակներ կ՚ստանայ հրատարակիչն տակաւին։ Ըսի թէ՝ Սթէտ ինքզինքն հասարակաց շահուն տուած է։ Աւասիկ ասոր նոր ապացոյց մ՚եւս։ Սթէտ այժմ կ՚աշխատի անգլիախօս երկիրներու մէջ Բէննի թղթատարութիւն հաստատել որպէս է արդէն ատոր Միացեալ Թագաւորութեան մէջ։ Արդէն իսկ ընդունած է շատ մը առաջնակարգ անձանց ստորագրութիւններն, զորս ի մօտոյ Վեհ. Թագուհւոյն պիտի ներկայացնէ։ Յաջողութիւնը շատ կասկածելի չէ, Սթէտի անունն բաւական գրաւական մը կը համարուի առ այդ։

Այս չափն ալ ընդհանուր կերպով, այժմ կը մասնաւորեմ խօսքս Րիվիւ օֆ Րիվիւզի յուլիսի մասնաւոր թուոյն վրայ։ Ընթերցողներէ ոմանք յիշեն թերեւս ի՛նչ որ ամիսներ առաջ—ծննդեան արձակուրդին—գրած եմ այս սիւնակներու մէջ՝ Անգլիական թերթերու մասնաւոր թիւերու նկատմամբ։ Աստ հանդէսներ ունին իրենց ծննդեան թիւերն, ամրան թիւերն, մասնաւոր թիւերն և այլ չգիտեմ ի՛նչ թիւեր։ Րիվիւ օֆ Րիվիւզի այս մասնաւոր թուոյն վրայ խօսելով յիշած պիտի լինիմ անգլիական կարգ մը նշանաւոր հանդէսներն։

Մասնաւոր յօդուածոց վրայ ակնարկ մը ձգելէ առաջ յիշեմ այս անգամի մի նորութիւնն։ Սթէտ 300 ոսկւոյ մրցանակ մը կը խոստանայ կանանց համար միայն։ Մրցանակն պիտի տրուի այն կնոջ կամ օրիորդին որ ժամանակակից [illegible] դիպութեա՞մբ թէ մասնաւոր հաշուով կանանց մրցանակի այս առաջարկէ վերջ կուգայ յօդուած մը Օր. Ֆօսէթի, Քէյմպրիճի դիւցազնուհւոյն նկատմամբ։ Ընթերցողաց ծանօթ է անշուշտ Օր. Ֆօսէթի՝ Քէյմպրիճի համալսարանի մէջ տարած փառաւոր յաղթանակն։

——

Բասթէօռեան դրութեան վրայ գրուած յօդուածին վրայէ լուռ անցնելի թերեւս՝ եթէ մտերս Արեւելքի մէջ տեսնուած բժշկական հակաճառութեան յիշատակն դեռ թարմ չըլլար միտքիս մէջ։ Տր. Տօլան՝ Գոնթէմբօրէրի Րիվիւ (Contemporary Review) եւ Տր. Թէյլըր՝ Նէշընըլ Րիվիւ (National Review) մէջ խիստ չափազանցեալ եւ մոլացածին կը հաչակեն այդ դրութեան վերագրեալ ընդհանրացած հաւատքնիս։ Տր. Տօլան երկար ատեն Բարիզ մնալով խնդիրը ուսումնասիրութեան մասնաւոր առարկայ ըրեր է և վերջապէս անոր (Բասթէօռեան դրութեան) անօգուտ և կամ աւելի առաջ երթալով փնասակար իսկ լինելուն համոզուած է եղեր։ Տր. Տօլան խնդրոյ տակ կը թողու նաեւ Բասթէօռի ներկայացուցած թիւերու ճշդութիւնն։ Այս յօդուած անգլիական նշանաւոր հանդէսի մը մէջ երեւնալուն եւ յօդուածագիրն ալ քիչ շատ բանէ եւ կամ արհեստէն հասկցող մէկն լինելուն, ըսածներն ալ կարեւորութենէ բոլորովին զուրկ չեն անշուշտ, որչափ որ ա՛լ սքանչացող մը լինիմ Բասթէօռի։ Վերջ ի վերջոյ Տր. Տօլան՝ անպատճառաբանական (անբանական) եւ անգիտական կը համարի ներմուծել մարմնոյն մէջ պատուաստ, որուն թոյնին վրայ ներգործելու եղանակին նկատմամբ սակաւ ինչ գիտեն եւ աւելի նուազ թոյնին նկատմամբ։—Բայց ի՞նչ կ՚ընեմ, մի՛ գուցէ հակապատուաստեան մը համարուելով չանթեր տեղացուի գըլխուս։ Բայլինէն, ես անկարող եմ կարծիք յայտնելու այդ մասին, գէթ առայժմ, այլ ըսածներս Լոնտոնի Վոյըսի մը տեսութիւններն են, որք խորհեցայ օգտակար կրնան լինել խնդիրն ուսումնասիրողաց։

——

Արդ կուգանք ընդհանուր ընթերցողաց համար աւելի հետաքրքրական նիւթի մը։ Ցօդուածին վերնագիրն է «Ամուսնանալն ուղի՞ղ է երբէք»։ Աւասիկ մեզ ծանօթ հարցն որ միշտ կը յուզուի, կը ծեծուի, պահ մը կը մարի, այլ միշտ կ՚ապրի եւ անշուշտ պիտի ապրի ցորչափ մարդկութեան երկու կեսերն կ՚ապրին։ Ցօդուածը զառաջինն երեւցած է Եունիվըրսըլ Րիվիւ (Universal Review) մէջ. իսկ ո՞վ կը կարծէք թէ է յօդուածագիրն. նոյն ինքն Թոլսթոյ։ Թոլսթոյ ու կը պատասխանէ այս հարցին եւ խնդիրը կը լմնցնէ և կամ լաւ եւս այնպէս կը կարծէ։ Բայց ըսինք քիչ մ՚առաջ թէ պատճառաբանող ժամանակի մը մէջ կ՚ապրինք մեք եւ առանց պատճառի բան մը չենք կլլեր (ի բաց առեալ մնունդնիս)։ Ըսենք իր փաստերն ուրեմն։

Թոլսթոյ՝ սէրը մարդկութեան անէծքը կ՚անուանէ։ Ընկերութեան՝ սիրոյ նկատմամբ ունեցած բարձր գաղափարն Թոլսթոյ կը վերագրէ թեթեւամտութեան և ոմանց աչխոյժ երեւակայութեան։ Մեր սէր կոչածն կ՚ըսէ սխալ է և չափազանցեալ և արդեամբ ամէն չարեաց։ «Ճշմարտութիւնն այն է որ» կը շարունակէ Թոլսթոյ, ամբողջ բանը անարժան կարեւորութեան մը բարձրացուած է բանաստեղծներէ և վիպասաններէ, և թէ սէրը իր զանազան զարգացմանց մէջ մարդուն ամէնալաւ ոյժերն սպառելու անյարմար առարկայ մ՚է։ Սէր և բոլոր վիճակք որք կ՚ընկերանան և կը հետեւին իրեն կրնանք փորձել յարձակս և յ՚ոտնաւորս, հակառակն ապացուցանելու համար, թէ բնաւ չը կրնար և չը դիւրացներ մարդուն արժանի նպատակ մը ձեռք ձգելու, բայց միշտ զայն աւելի կը դժուարացնէ։» Այս օրինակ կարգ մը նըբին տրամանութենէ վերջ կը յաւելու թէ «ամուսնութիւնը հակաքրիստոնէական է։» Աւասիկ հաւատքութիւն մը, կ՚ըսէ Սթէտ իրաւամբ, մարդկային բնութեան ամէնալաւ մէկ տարրին դէմ։ Թոլսթոյ իր ըսածներն Ս. Գրքէն եւս ապացուցանելու յաւակնութիւնն ունի. թէ Քրիստոս ո՛չ միայն չ՚հաստատեց ամուսնանալու դրութիւնն այլ և իր սովեցուցած սկզբունքներն հակառակ են ամուսնութեան.... Խեղճ ու կրակ փաստ մ՚ալ առաջ կը բերէ Թոլսթոյ թէ Քրիստոս ինքն չ՚ամուսնացաւ և ոչ ալ իր աշակերտներն։ Որպիսի առաձգական բացատրութիւնք.... Մէկ բան մը մասնաւոր ուշադրութեան արժանի է. այս ա- [illegible] ուածէ անմիջապէս վերջն կը դնէ օտար թերթէ քաղուած մը, յորում Թոլսթոյ անխնայ կը քննադատուի իր այս նոր վարդապետութեան համար։ Այլ այս նիւթէն ալ հեռանանք, զի «փափուկ» է և անհատական խնդրոց կարգէն է։

——

Ցաջորդ յօդուածն է նմոյշ մը Հարբըրս Մընթհլի Մակազինի (Harpers Monthly Magazine) մէջ հրատարակեալ «Երգ առ Սատան» վերտառեալ ոտանաւորէն։ Ժամանակէ մը ի վեր կը շարունակուի այս ոտանաւոր վերոյիշեալ թերթի մէջ և այժմ կը վերջանայ։ Այդ կտորը կարդալէ վերջ մարդ ինքնաբերաբար կը բացագանչէ. «Ո՛ բարք, ո՛ ժամանակք»։ Հին բարի ժամանակաց մէջ մարդիկ չաստուածոց կ՚ուղղէին իրենց երգեր։ Քրիստոնեայ աշխարհ բարձրելոյն ուղղած է և կ՚ուղղէ իր փառաբանութիւններ, մինչ մեր այս լուսաւորեալ դարի մի զաւակն—Իտալացի մը—Սատանի կ՚ուղղէ իր երգն։ Աւելի եւս ստորնանալու տեղ մնա՞ց արդեօք խե՛ղճ մարդկութեան...։ Եւ «խեղճ մարդկութիւն»ը բարւոքելու համար ալ աշխատողներ կամ գէթ գրողներ չեն պակսիր, որպէս կը տեսնենք մի՛ և նոյն հանդէսի յաջորդ քանի մը յօդուածներէ, որոց հեղինակք սակայն այնչափ կը տարբերին իրարմէ որ կ՚ստիպեն զմեզ անտարբեր գտնուիլ իրենց յօդուածոց և անցնիլ։

——

«Եկի, տեսի, յաղթեցի» է յօդուածի մը խորագիրն արտատպեալ Նօրթ Ամէրիքըն Րիվիւէ (North American Review)։ Այս յօդուածի հեղինակուհին է Տիկին մը, հաւանօրէն Ամերիկուհի մը, որ ամերիկացի աղջկանց յեւրոպա ունեցած դերը կը նկարագրէ։ Ցօդուածագիր Տիկինը կ՚ըսէ թէ ամերիկացի աղջիկն կրնայ վստահ լինիլ թէ աշխարհ կը խօսի իր վրայ, թէ աշխարհի ամէն կողմերն կ՚արչաւէ Ամերիկուհին, անտարբեր աչօք և հանդարտ սրտով անցնելով Ովկիանն կամ Հիմալայան. թէ սիրոյ, հիացման և գովեստի արժանանալու մէջ Ամերիկուհիք կը գերազանցեն իրենց սեռի ուրիշ ազգեր. թէ աշխարհի ամէնագեղեցիկ կինն Ամերիկուհին է, թէ երբ ի Լոնտոն կամ ի Բարիզ, ի Համպուրկ կամ ի Նիս հանդիպիս գեղանի կնոջ մը վստահ կրնաս ըլլալ որ նա է Հէլլէնը Տէնվըրի կամ Ֆանասսի (Ամերիկայի կարճ խօսքով)։ Աւելի եւս կ՚ըսէ Տիկինը, թէ աշխարհի ամէնէն խորամանկ կինն եւս Ամերիկուհին է. առ այս Ամերիկուհեաց աշխարհի ամէն կողմերն ցրուած լինելն ի մէջ կը բերէ։ Այս ամէն ըսածներուն ճշմարտութիւնը խնդրոյ տակ ձգելն շատ դժուար գործ մը չէ թերեւս։ Տիկինը սակայն մէկ չիտակ խօսք մ՚ըրած կ՚ըլլայ անշուշտ երբ կ՚ըսէ սրտի ցաւօք թէ՝ եթէ ամերիկուհին քիթին մէջէն խօսիլը ձգեր...։ Կանանց հետ գործի, նա՛ մանաւանդ խօսքի բռնուիլն դէչ կացութիւն է կ՚ըսեն, ուստի եւ ես չեմ ուզեր հակառակ մեր Տիկնին ըսածներու, մինչ իսկ եթէ իմ Ամերիկուհեաց նկատմամբ ունեցած ծանօթութիւնս այդչափ փայլուն գոյն չվերցունէ։

——

Զօր գործի մը ձեռնարկած լինելս կ՚զգամ արդարեւ. բայց ընթերցողացս համբերութիւնն բոլորովին չըրցունելէ առաջ պատմեմ նաեւ բարոյավէպն Պլէքվուտէ (Blackwood) առնուած։ Պատմութիւնն խիստ գեղեցիկ ոճով գրուած բան մ՚է բնագրին մէջ եւ հաւանօրէն լաւ ընդունելութիւն պիտի գտնէ անգլիացի ընթերցողներէ։ Պատմութեանն ուրուագիծն է հետեւեալն։—Պատմութեան անունն է Մայր մը կրնա՞յ մոռնալ։

Փետրվարի սկիզբներն, ցուրտ գիշեր մը, Լոնտոնի ամէնէն աղքատ եւ բազմամարդ թաղերէն միոյն մէջ, տան մը անպաճոյճ սենեկին մէջ նստած էին երիտասարդ քահանայ մը եւ ծերունի քահանայ մը։ Դրան զանգակը կը հընչուի խելոյն եւ անմիջապէս դուռը բացուելով սեւեր հագած բարձրահասակ կին մը ներս կը մտնէ։ Գեղեցկադէմ էր և ունէր հրապուրիչ ձեւեր որուն նմանն Հայր Վ. տեսած չէր երբեք։ Դէպ ի նա առաջանալով կինն, ցած, յստակ և դաշնակաւոր ձայնով մը կ՚ըսէ, «Ներեցէք ինձ, սիրելի հայր, այսպիսի գիշեր մը և այս ատեն զձեզ վրդովելուս համար. բայց ձեզմէ զատ ուրիշ մէկը չէր կարող կատարել ի՛նչ որ պիտի խնդրեմ ձեզմէ յանձնառու լինել։ Բաժնուող և սխալող հոգիի մը երջանկութիւն և մխիթարութիւն բերելու համար կուգա՞ք ինձ հետ։ Եւ կը հաճի՞ք հետերնիդ բերել Սուրբ Հաղորդութիւնը որ խոստովանելէ և արձակուելէ վերջ կարող ըլլայ խաղա- [illegible] գալ, զի ձեզի ղրկուած եմ և ժամանակը կարճ է։ Կ՚աղերսեմ զձեզ գալ ինձ հետ առանց յապաղման»։ Նէ այնչափ սրտանց կը թախանձէ որ քահանայն խելոյն վրան անցունելով կըրկնոցը դուրս կ՚ելլէ այդ կնոջ հետ։

Վերջապէս նէ կանգ կ՚առնու դըրան մը առջեւ և զայն բանալէ վերջ քահանայէն դառնալով կ՚ըսէ. «Տեղը ցուցի ձեզ և պատմեցի ձեզ հոս տեղ բնակողին մեծ պէտքը։ Աւելի ոչինչ կրնամ ընել և պարտիմ երթալ։ Հօր Աստուծոյ օրհնութիւնը, Որդին Աստուծոյ սէրը, և Հոգւոյն Աստուծոյ օգնութիւնը հետդ երթայ»։ Կը հեռանայ նէ խելոյն եւ դուռը կը բացուի պատուաւոր տեսքով սպասուհիէ մը, որ յանէտ ապշած կը թուէր քահանայն տեսնելով։

«Մահուան անկողնոյ մը գալ խընդրուեցայ», կ՚ըսէ քահանայն, «խնդրեմ, զիս խելոյն սենեակը տար»։—«Հոս մահուան անկողին չկայ, ոչ ալ եղած է այսչափ ատենէ ի վեր, բայց թերեւս լաւ կ՚ընես եթէ ներս գալով բացատրես երիտասարդ տիրոջս» կ՚ըսէ սպասուհին շփոթած։ Այս ըսելով սպասուհին կ՚առաջնորդէ զքահանայն տիրոջը, որ առանձինն նստած էր զարդարեալ սենեկի մը մէջ, հաւանօրէն ճաշին սպասելով։—Հայրը կը պատմէ երիտասարդին՝ իր հոն գալուն եղանակը։ Երիտասարդն գթալով քահանային վրայ կ՚ըսէ թէ հաւանօրէն զոհ գացած էր չափազանց գթասիրտ այլ մոլեռանդ կնոջ մը փափաքանաց, որ սակայն սխալ տեղ առաջնորդած է զինքն, և թէ գմբազգաբար չէին կրնար ուղիղ հասցէն տալ իրեն, ըստ որում զինքն բերող կինն արդէն հեռացած էր անտի։

«Բայց չպիտի թողում զքեզ», կ՚ըսէ երիտասարդն, «մինչև որ լաւ մը չտաքնաս և չկերակրուիս»։ Շուտով կը մտերմանան իրարու հետ և կարծես անխմանալի կերպով իրարու կը քաշուին, իբր թէ տարիներով մտերիմներ եղած լինէին։

«Ես ատենօք ձեր եկեղեցիին կը պատկանէի» կ՚ըսէ երիտասարդն յանէտ տխուր ձայնով մը. «բայց հիմա և ոչ մի եկեղեցիի կը պատկանիմ։ Մօրս մահուանէն ի վեր ոչինչ իրական կը թուի ինձ. և կը զգամ թէ՝ եթէ նա ո՛ և է վիճակի մէջ ապրելու լինէր, ինձ հետ հաղորդակցելու կերպ մը պիտի գտնէր, զի երկինք իսկ կարող չեն ուրախութիւն բերել իրեն եթէ ես դուրսը փակուած եմ։ Երջանկութիւն կ՚ուզեմ, մայրս կ՚ուզեմ, իմ հին լեցուն կեանքս ետ կ՚ուզեմ։ Չկրնար ճշմարիտ ըլլալ թէ նա կ՚ապրի ո՛ և է տեղ մը, ո՛ և է վիճակի մէջ և մոռցած է իր մէկ հատիկ զաւակը, իր մանչը, իր ընկերը և իր բարեկամը։ Հայրս յանկարծակի մեռաւ սրտի հիւանդութենէ իմ ծնելէս առաջ, և իմ մայրս և ես իրարու էինք ամեն ինչ յամենայնի, իրարմէ հեռի խորհուրդ մը չունէինք։ Ոչ, չէ մեռած իրապէս գացած է յաւիտենականապէս»։

«Եա եկա՛ր, եա եկար, կ՚ըսէ քահանայն, հաւատքին և եկեղեցւոյն որ ըրաւ քու մայրդ ի՛նչ որ էր և ի՛նչ որ է»։ Աւելի վերջը երիտասարդին զգացմունքը նկարագրել անկարելի է. բայց ժամանակէ մը վերջ իր լաւագոյն բնութիւնը կը յաղթէ բոլորովին և քահանային առջեւը ծնրադրելով կը գոչէ. «Զիս ետ ընդունէ՛, կ՚աղաչեմ զքեզ և օրհնէ զիս, ո՛ հայր իմ։» Հայր Վ. հաւանեցաւ ասոր և գնաց կիցը գտնուող սենեակն երիտասարդն առանձին թողլով։ Գրատան մէջ կը տեսնէ զինքը հոն բերող կնոջ պատկերը։

Մինչ քահանայն հանդարտ կը կենար, իր նոր բարեկամն մօտենալով կ՚ըսէ. «Մօրս լուսանկարը կը դիտես. իրեն շատ նմանն է. գեղեցիկ չէ՞։ Չե՞ս զգար այժմ թէ իր քաղցր ընկերութիւնը կորսնցնելուս համար որչափ ախրելու եմ։ Զարմանալի չէ՞ որ այսօր ուրիշ ո՛ և է ատենէ աւելի իրեն մօտ կը զգամ ինքզինքս։ Ցիրաւի, հիմայ կը զգամ թէ նա իրօք մեռած չէ, իբր թէ նորէն պիտի գտնենք զիրար։ Խոստովանութիւնս հաճէ՛ ընդունիլ հիմա, հայր, և տուր ինձ արձակում քննալէս առաջ, և այն ատեն այնպէս պիտի զգամ իբր թէ մեր մէջտեղը գտնուած սեւ պատը քակուած է յաւիտեան»։ «Ցօժարութեամբ, զաւակս», կը պատասխանէ բարի քահանայն։—Ասոր հետեւող խօսակցութեանը մէջ չենք մտներ. շատ ուշ կը բաժնուին իրարմէ, հետեւեալ առաւօտ եկեղեցին մէջ զիրար գտնելու կարգադրութեամբ։

Երեւակայեցէք ուրեմն հայր Վ.ի յուսախաբութիւնն երբ հետեւեալ առաւօտեան պաշտաման չեկաւ երիտասարդն։ Կը սպասէ. կ՚երթայ երիտասարդին տունը. դուռն խելոյն կը [illegible] մարմարինէ արձանի մը պէս։»

Հայր Վ. կ՚երթայ սենեակը և կը տեսնէ զնա երջանկութեան այնպիսի նայուածքով մը իր երիտասարդ դէմքին վրայ որ պարզապէս կը ցուցնէր թէ նա չէր զգացած միայնակութիւն, ո՛չ ալ վախցած էր մահուան հրեշտակէն երբ սա եկած էր առնուլ զինքն։

«Ո՞վ կրնայ կասկածիլ թէ իր մայրն էր որ զիս կանչեց երէկ գիշեր» կ՚ըսէ քահանայն ինքզինք, «քանզի մայր մը կրնա՞յ մոռնալ երբեք, նոյն իսկ յերկինս, իր աշխարհի վրայ ունեցած սիրոյ զաւակն։»

Արդ, ազնիւ ընթերցող, ջանացի աւասիկ խօսքս պահելով Ռըվիւ օֆ Ռըվիւզի յօդուածներէ մի քանի քաղուածներ ընել։ Գալ անգամուան խօսակցութիւննիս հաւանօրէն պիտի լինի Լոնտոնի կենդանաբանական պարտիզին վրայ, ուր քանի մ՚օր առաջ այցելելու բաղդն ունեցայ։ Բիչ ատենէն զիրար գտնենք աստ ուրեմն։

ԱՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

Հայերէնի և Փրանսերէնի հմուտ, ինչպէս նաեւ նախնական ուսմանց տեղեակ վարժուհի մը կը խնդրուի երկու դեռահաս օրիորդաց առտնին ուսուցչութեան պաշտօնով, լաւագոյն յանձնարարութեամբ պահանջելի։—Դիմել ի վաճառատուն Ց. Ն. Մուրատեան եւ եղբարք Տէարց ի Կիւմիւշեան խան, Ուզուն Չարշը Պաշը, Սթանպօլ։ 548 1—3

ԼԱ ՔԷՍ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ
Երաշխաւորեալ Դրամագլուխք
50000000 Ֆրանք
Ընդհանուր Գործակալ Թուրքիոյ
Բ. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆ 103
Նորվալիտէ խան Թիւ 1, Պահճէ գաբու Սթամպօլ

ԱԶԴ
ՔԻՒՆԱՐԴ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.
CUNARD
Morocco շոգենաւը, նաւապետ Քինկ, Օսկոյէն աստ պիտի դառնայ ամսոյս 30ին։
Cherbourg շոգենաւը, նաւապետ Րոթուէլ, աստ հասաւ և ընդհուպ պիտի մեկնի ի Լիվրբուլ։

ԻԼԱՆ
ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
Քէօբրիւլիւ մէվգիինտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէ իչիւն պիր սենէլի քեամիլէ զարֆըննա մուգթազի օլուպ մահալլինճէ մէվզըի միւնագասասա պուլունան երզագը միւթէնէվվիա վէ սայիրէնին պուրաճա իթասընա թալիպ օլանլարըն թարիխի իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթա զարֆընտա մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրեսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
10 Թէմմուզ 1890 273
Նօ. 8 1—3

ԻԼԱՆ
ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
Միւսթայիա օրտուհամայիւնիում պին դրեհ թազէ դուրու սօղանըն պէհէր դրեհսի օն իքի փարայա թալիպի զուհուր էթմէսինտէ օլուպ թէմմուզըն օն իքինճի կիւնի գարարը գաթիյի վիրիլէճէկինտէն իհալէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տայիրեսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
9 Թէմմուզ 1890 272
Նօ. 7 1—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1.000,000 — **«ՖԻՆԻՔՍ»** — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17.000.000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 51

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակին՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեծագոյն դիւրութեամբ ստորագրելոց, որք ունին լիագոր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եղերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	8.000.000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5.604.722
Տարեկան հասոյթ » » »	»	12.773.779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մեծ կրպակներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՏՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՁ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6.250.000 — Պահեստի դրամ ֆռանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաեւ թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այս նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 ուրիշ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Աննիպատիս խան. 3

ՏԱՍՆԷՆ ՈՒԹԸ ջղացաւն և գլխու ցաւերը մէկ քանի վայրկեանի մէջ կ'անհետանան՝ Տր. Գըլէրդանի ԲԻՒԼ ՏԸ ԹԷՕՖԻԼԻՆԻ հատիկներուն գործածութեամբ։ Այս հատիկներուն երբեք չորս՝ գրեթէ անմիջական թեթեւացում կը պատճառեն։

Իւրաքանչիւր սրուակ կը պարունակէ «երեսուն հատիկ», որով աննշան գումարով մը կարելի է բուժել գլխու ցաւ մը կամ ջղացաւ մը։

Ըստ որում թէօֆիլինի մուրը պէտք է մեծ խնամով զատուի, հարկ է զգուշանալ կեղծիքներէն և երբ երաշխաւորութիւն պահանջել որ իւրաքանչիւր սրուակ կրէ Տր. Գլէրդանի ստորագրութիւնը։

Ի ՓԱՐԻԶ, Լ. ՖՌԷՐ, 19 Ժագոպ փողոց։ 64

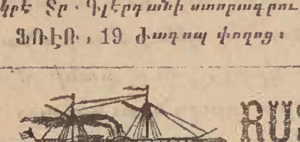

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր յառաջ	Ժ. Ը. Ե.	Երթալիք տեղը	չոգենաւ
Բշ. 9 21	2 Եր.	Օտեսա	
Գշ. 10 22	5 Եր.	Աղեքսանդրիա	
Դշ. 11 23	10 Առ.	Անատոլու	
Դշ. 11 23	10 Առ.	Սեվաստոփոլ	
Եշ. 12 24	2 Եր.	Օտեսա	

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գաբու։ 10

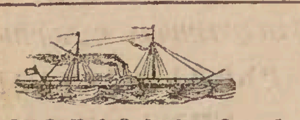

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Նըրքէսթըլ Մէթիւ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսոյ միջեւ

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալգանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անճելօ	3000	Կոլիկէօ	5500	Բանտեր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաւիօ	1500
Արկօ	300	Կոգօ	1800	Բոլօ	1000
Արիոսդօ	4000	Կրոմնօ	2200	Քուիդօ	2800
Գասսօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Գօրօնինօ	220	Հիտալկօ	3000	Րինալդօ	3200
Գրաֆօ	2000	Հինսու	7000	Րօլօ	3000
Գըֆֆալօ	8800	Հ. ...մ...ր	1200	Րոմեօ	3500
Գէլլօ	26 0	...կօ	5000	Րօղալինօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քօլլինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմնօ	2200	Սիլիօ	2000
Չիբակօ	5000	Լէօ	5000	Սօրէնտօ	4300
Գիլօ	4100	Լէբանթօ	4500	Թ Ռէիլցըն	3000
Գոլօրատօ	8100	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիդօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	800	Մարէնկօ	4800	Թօրրիտօ	900
Տուրօ	4100	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2600	Միլօ	2000	Վոլթուռնօ	5000
Էլլսոտմ	00	Մօ...րինօ	3100	Վէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէլօ	2000	Չէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Չէֆֆիրինօ	200
Էրամօ	2600	Օթէլլօ	5000	Չըրմօ	200
Ֆալքօն	800	Պրանօ	4 00	Չէրօ	140
Ֆէրօ	700	Օդդօ	2000	Մօսբիթօ	120
Էֆիրելըն Մոնարք					8000
Բրրժիըն Մոնարք					8000
Լէգիըն Մոնարք					8100

Օտեսոյ շոգենաւը, նաւապետ Ռիբէթ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 25ին սկսեալ մեկնի ուղղակի աստ գալու համար։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ

Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

11

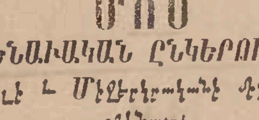

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջեւ բանող

շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Սեռոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լոգիոս	800
Մաէրսա	3250	Օլինթոս	800
Մարիօթիս	3250	Սեռոլ	700

Սեսոստրիս շոգենաւը, նաւապետ Պրասուն ամսոյս դէպի 29ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ

Ուիթըլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

99 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ.

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՅԺ

Պզտի գանէն տղեք, երիտասարդք եւ տղայք՝ եթէ միշտ գործածեն Տոքթ. Րիճէսի Անուշիկ Հիւթը

Այս պատրաստութեննէն խառնուէի դգալ մը, կէս գաւաթ ջրի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ ախորժահամ և անուշիկ ըմպելի մը, որ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, զարմանալի կերպիւ կ'աճեցնէ մանուկներն և առողջ, զօրաւոր և հուժկու կ'ընէ զանոնք։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ՝

Տ. Րիճէսի Անուշիկ Հիւթէն խառնուէի դգալ մը, փոքր քանակութեամբ թարմ ջրի կամ կաթի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ մածուն մը որուն վրայ պէտք է աւելցնել 90 դրամ եռացող ջուր կամ կաթ, հոգ տանելով խառնելու մինչեւ որ եռայ. կարելի է զայն գործածել նաեւ ծծակի մէջ։

Անհրաժեշտ դատուած է այն մայրերուն համար որք բիչ կաթ ունին կամ բնաւ չունին։

Գնորդներէն կը խնդրուի լաւ որոշել թէ զաւկին թէ մօրը համար է։

Եթէ կ'ուզէք որ ձեր տղաքներն առողջ և քաջակազմ ըլլան, հարցուցէք Տր. Րիճէսի Անուշիկ Հիւթն որ կը գտնուի գործակալին քով, ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ղալաթիա, Վոյվոտա պահականոցին քով թիւ 95 և 97 106

ՈՍԿԵԱՅ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ — **ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ** ՊԱՏՈՒՈՅ ՎԿԱՅԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

107

Ֆրանսացի և օտար բժշկաց 4.000է աւելի ներբողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժահամ է։

Կազդուրիչ և զօրացուցիչ է որովհետեւ կ'աւելցնէ ախորժակը և կը դիւրացնէ մարսողութիւնը

Կեդրոնատեղի՝ ՏԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

ԽԱՒԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային Թղթատարատան վրայի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն՝ որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելում մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պելճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օժտի համար ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կիսագդեստք, քալիքօ, քօրսէ, թաշկինակ, սեղանի սփռոց, շապիկ, շապիկներ, ստամոնք, ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդագեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթները կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելում մի ըրած է նաեւ պատրաստուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կրցած կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոյն ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրանքն։ Կը գտնուի նաեւ մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամեն տեսակ զգեստներ բալթօներ խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 8

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

· 211 · Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՝ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Պօթին կալոշ	ղրշ	95	Պալատական կալօշ	ղրշ	45
Պօթին	»	67	Կանանց մաշակ	»	40
Մոյկ	»	150	Կանանց սկարպին	»	45
Սկարբին	»	52			

17

ՀԱԶԻ ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ՆԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ Բոուէլ կ'ընդունայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԷՊԼԻ Թնդանօթակրոյն վրայ, ի Ռէիք, ըՍ-կոտիա.

«Սիրելի պարոն, Ըստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգիլուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցունել, Պ. սեմ. նոմն Քարթինէկյան ձնարակ ինձ գործածել ձեր անզուգական բալասանին անիսոնի հատիկներով և կրնամ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութեննէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց. (Ստր.) Վ. ԼԻՆՉԼ, Նեպլի Թնդանօթակրէն.»

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1/2 բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի.— Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԷ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս րօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.

106 Մ. ԷՏՄՈՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME, Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

du Chimiste Lastes, perfectionnée et préparée par Mario LECHAUX, Ph^{n}-Cie, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL : Dans toutes les bonnes Pharmacies.

VICHY

ՍԷՆԴ-ԵՕՐԻ ԱՂԲԻՒՐ

կամ ԼԱՌԳՕ ՍԷՆԴ-ԵՕՐ, դեղագործ, Բլաս Լիւքս, Վիշի

Ամենէն թարմն և հետեւաբար ամենէն կայունն և փոխադրութեան մէջ ամենէն նուազ անայլայլելին, գերեզանց դարման ընդդէմ լեարդի, ստամոքսի և մէջքի հիւանդութեանց, աւազի և յօդացաւի. Գինն է 50 շիշեր սընտուկը 20 ֆրանք։ Կեղծիքներէն զգուշանալու համար, իւրաքանչիւր շիշի պիտակին վրայ փնտռել աս ստորագրութիւնը

ԿԵԴՐ. ԴԵՂԱՎԱՃԱՌՔ ԵՒ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՔ

64 12—12

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

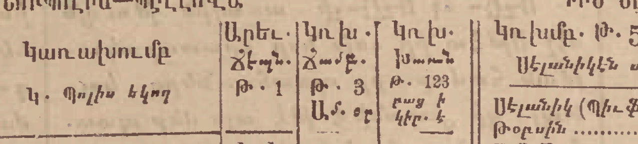

ԲԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Արեւ. ճեպ. Թ. 2 Բշ. Եշ.	Կոլս. ճամբ. Թ. 4 Ամ. օր	Կոլս. խառն Թ. 52 Ամ. օր
	Երեկոյ ժ. վ.	Երեկոյ ժ. վ.	Առաւ. ժ. վ.
Կ. Պոլիս ......մեկնում	7 20	8 15	7 50
Գում—գաբու			8 08
Եետի—գուլէ			8 22
Մագրիգիւղ			8 39
Այսթեֆանոս			8 52
Քիւչիւք—Չեքմեճէ			9 03
Սպարթա—գուլէ			9 47
Հատըմքէօյ		9 46	10 23
Չաթալճա			11 06
Գաբագճէ	9 50	10 46	11 45
Սինէքլի			12 51
Չերքեսքէօյ ժամանում		12 02	1 33
մեկնում		12 04	2 00
Չորլու	11 50	12 47	2 50
Մուրաթլը—Քեօրէկլի			3 38
Սեիտլեր—Չիֆթլիք			4 09
Լիւլէ—Պուրկազ		2 19	4 49
	Առաւ.		
Պապա—Էսքի	1 55	2 51	5 35
Բապա—քէօյ			6 16
Ուզուն—Քէօփրիւ		3 37	7 05
Գուլէլի—Պուրկազ		4 15	7 47
Ուրլի			8 13
Ադրիանուպոլիս ......ժմ.	4 14	5 09	9 00
			Երեկոյ
			Կոլս. խառն Թ. 122 բաց է կէր. ե
			Առաւ.
			7 09
Ադրիանուպոլիս ......մկ.	4 19	5 19	7 49
Գատըքէօյ			8 27
Մուսթաֆա բաշա ժմ.	5 15	6 15	8 42
մկ.	5 20	6 30	9 42
Հարմանլը ժմ.	6 4	7 12	9 57
մկ.	6 9	7 27	10 29
Թըրնովա-Սեմենլի ժամ.		7 51	Կոլս. խառն Թ. 124 բաց է կէր. ե
			Առաւ.
Թըրնովա—Սեմենլի մկ.		8 01	10 50
Գայածըք—Հասքէօյ		8 38	11 14
Եէնի—Մահալլէ		9 27	12 57
Բաբագըլը	8 32	9 53	1 40
Գաթօնիցա—Սթանիմաք		10 20	2 17
Ֆիլիպէ ժամ.	9 21	10 42	2 42
մկ.	9 31	11 2	3 14
Թաթար Բազարճըք		11 58	4 40
Սարամպէյ		12 24	5 11
Պէլօվա ժամ.	11 10	12 43	
	Առաւ.	Երեկոյ	Երեկոյ
	Տէլէգր.		
Սոֆիա ժամ.	3 18	4 29	
Նիշ	8 20	10 04	
	Տէլէգր.		
Պէլկրատ	2 45	4 48	
Պուտապէշթ	10 05	1 25	
Վիէննա	3 15	7 15	
	Տէլէգր.		
Սկիւպ		1 49	
Սելանիկ		9 36	

Կառախումբ Կ. Պոլիս եկող	Արեւ. ճեպ. Թ. 1	Կոլս. ճամբ. Թ. 3 Ամ. օր	Կոլս. խառն Թ. 123 բաց է կէր. ե
	ժ. վ. Բշ. Եշ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Սելանիկ ...մեկնում		00	
Սկիւպ		1 49	
Վիէննա	8 25	0	
	Տէլէգր.		
Պուտապէշթ	2 35	2 40	
Պէլկրատ	9 30	1 55	
Նիշ	3 20	5 44	
Սոֆիա	9 00	12 16	
	Տէլէգր. Առաւ.	Երեկոյ	Առաւ.
Պէլօվա մեկ.	12 40	3 57	
Սարամպէյ		4 15	6 15
Թաթար Բազարճըք		4 42	6 58
ժամ.	2 12	5 35	8 05
Ֆիլիպէ մեկ.	2 17	6 00	8 30
Գաթօնիցա—Սթանիմաք		6 21	8 59
Բաբագըլը	3 08	6 47	9 52
Եէնի Մահալլէ		7 12	10 44
Գայածըք—Հասքէօյ		8 1	11 54
Թըրնովա-Սեմենլի ժամ.	4 55	8 55	12 38
			Երեկոյ
			Կոլս. խառն Թ. 121 Ամ. օր բաց է կէր. ե
			Երեկոյ
Թըրնովա—Սեմենլի մեկ.	5 00	8 42	1 00
Հարմանլը ժամ.	5 24	9 06	1 33
մեկ.	5 29	9 21	1 53
Մուսթաֆա-փաշա ժմ.	6 10	10 02	2 52
մեկ.	6 15	10 17	3 16
Գատըքէօյ			3 53
Ադրիանուպոլիս ...ժամ.	7 09	11 13	4 30
			Երեկոյ
			Կոլս. խառն Թ. 51 Ամ. օր
			Առաւ.
Ադրիանուպոլիս ...մեկ.	7 14	11 23	6 25
Ուրլի			7 13
Գուլէլի—Պուր.(Պիւֆէ)		12 19	8 25
Ուզուն—Քէօփրիւ		12 38	8 59
Բապա—քէօյ			9 40
Պապա—Էսքի	9 36	1 50	10 33
Լիւլէ—Պուրկազ		2 18	11 10
Սեիտլեր—Չիֆթլիք			11 46
Մուրաթլը—Քեօրէկլի			12 18
Չորլու		3 48	1 16
Չերքեսքէօյ ժամ.	12 12	4 25	2 00
մեկ.	12 17	4 30	2 25
Սինէքլի			3 18
Գաբագճէ			4 09
Չաթալճա	1 57	6 11	4 50
Հատըմ—քէօյ		6 47	5 51
Սպարթա—գուլէ			6 17
Քիւչիւք—Չեքմեճէ			7 06
Այսթեֆանոս			7 18
Մագրի—գիւղ			7 43
Եետի—գուլէ			7 57
Գում—Գաբու			8 06
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժամ.	4 00	8 15	8 13
	Երեկոյ	Առաւ.	Երեկոյ

Ստորագծեալ վայրկեանները գիշերուան ժամեր կը նշանակեն սկսելով երեկոյեան 6էն մինչեւ առաւօտեան ժ. 5 59 (Ը. Ե.) 13

ԳԻԾ ՍԵԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՍՊԷՖՉԷ

Կոլսմբ. Թ. 512/522 Սելանիկէն ամեն օր	Առաւ. ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 523 Վիէննայէն ամեն օր	ժ. վ.
Սելանիկ (Պիւֆէ) ...մեկ.	6 00	Վիէննա մեկ.	8 00
Թօբսին	6 30	Պուտապէշթ	2 40
Ամաթօվօ	7 10	Պէլկրատ	10 55
Քարասուլու	7 31	Նիշ	5 50
Կիւմէնճէ	7 41		Առաւ.
Կէօրկէլի	8 17	Սպէֆչէ ...մեկ.	10 40
Միրովճէ	8 51	Պուգանօֆչէ	10 55
Սթրումիցա	9 00	Պուգօվչէ	11 23
Տեմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	9 32	Բրէչօվա	11 40
մկ.	9 42	Թապանօֆչէ	12 03
Քրիվօլագ	10 27	Գումանօվա	12 37
Վէնէձիանօ—Կրատսկօ	11 06	Հատշալար	1 13
Քէօբրիւլիւ ժմ.	11 53	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մեկ.	1 49
մկ.	12 03	ժմ.	2 01
Զէլէնիկօ	12 51	Զէլէնիկօ	2 37
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	1 27	Քէօբրիւլիւ ժմ.	3 20
մեկ.	1 49	մկ.	3 30
Հատշալար	2 29	Վէնէձիանօ—Կրատսկօ	4 20
Գումանօվա	3 22	Քրիվօլագ	5 03
Թապանօֆչէ	3 53	Տեմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	5 37
Բրէչօվա	4 21	մկ.	5 52
Պուգօվչէ	4 33	Սթրումիցա	6 26
Պուգանօֆչէ	4 57	Միրովճէ	6 35
Սպէֆչէ ժամ	5 10	Կէօրկէլի	7 19
	Երեկոյ	Կիւմէնճէ	7 31
Նիշ ժամ	9 40	Քարասուլու	8 01
Պէլկրատ	4 48	Ամաթօվօ	8 24
Պուտապէշթ	1 25	Թօբսին	9 01
Վիէննա	7 15	Սելանիկ (Պիւֆէ)...ժմ.	9 35
			Երեկոյ

ԳԻԾ ԻՒՍԿԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառախումբ Թ. 622 Իւսկիւպէն Բշ. Դշ. Ուր.	Առաւ. ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 621 Միթրօվիցայէն Գշ. Եշ. Շբ.	Առաւ. ժ. վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ)...մեկ.	7 40	Միթրօվիցա (Պիւֆէ) մկ.	7 25
Էլէշան	8 47	Վուչիթն	7 47
Քարասիանիք	9 42	Բրիշթինա	8 41
Վեռիզօվից	10 52	Լիբֆիան	9 36
Լիբլիան	11 45	Վերսօվից	10 37
Բրիշթինա	12 37	Քարասանիք	11 24
Վուչիթն	1 23	Էլէշան	12 01
Միթրօվիցա (Պիւֆէ) ժմ.	1 40	Իւսքիւպ (Պիւֆէ)...ժմ.	12 54
	Երեկոյ		Երեկոյ

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառախումբ Թ. 322 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 321 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ. Առաւ.
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ		Եամպօլու ...մեկ.	5 45
		Սիմիօ—Քէրմանլը	6 52
		Եէնի—Զաղրա	7 48
		Րատնէ—Մահալլէսի	8 51
Սարամպէյէն ժմ.	12 38	Գարաբունար	9 50
Ադրիանուպոլսէն ժմ.	10 29	Թըրնովա—Սեմենլի ժամ.	10 24
	Երեկոյ		Առաւ.
Թըրնովա—Սեմենլի մեկ.	1 15	Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ	
Գարաբունար	2 00		
Րատնէ—Մահալլէսի	3 05		
Եէնի—Զաղրա	4 15		
Սիմիօ—Քէրմանլը	5 16	Ադրիանուպոլսոյ համար մեկ.	1 00
Եամպօլու ...ժամ.	6 06	Սարամպէյի համար մկ.	10 59

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Թ. 222 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ. Երեկոյ	Կառախումբ Թ. 221 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ. Առաւ.
Տէտէ—Աղաճ ...մեկ.	12 20	Ա. Պոլիս ...մեկ.	8 00
Ֆէրրէ	1 29	Ուրլի ...»	8 55
Պիթիքլի	2 33	Գուլէլի—Պուրկազ մեկ.	9 40
Սուֆլի	3 31	Տիմեթօքա	10 15
Տիմեթօքա	4 36	Սուֆլի	11 27
Գուլէլի—Պուրկազ	5 19	Պիթիքլի	12 20
Ուրլի ...»	5 46	Ֆէրրէ	1 21
Ա. Պոլիս ...ժմ.	6 40	Տէտէ—Աղաճ ...ժամ.	2 20
	Երեկոյ		Կէս օր